ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES [*ELEANOR SHARPSTON*] SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 26. februārī [1]

Lieta C-176/13 P

Eiropas Savienības Padome
pret
Bank Mellat
un
Lieta C-200/13 P
Eiropas Savienības Padome
pret

Bank Saderat Iran

Apelācijas — Ierobežojoši pasākumi pret Irānu kodolieroču izplatīšanas novēršanai — Personas un vienības, kurām tiek piemērota līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana — Pamatojums tiesību aktiem par prasītāju iekļaušanu sarakstā — Tiesību aktu pieņemšanas procedūra — Acīmredzama kļūda vērtējumā

1. Šīs divas saistītās apelācijas sūdzības iesniegusi (Eiropas Savienības jeb "ES") Padome par Vispārējās tiesas spriedumiem [2], ar ko atcelti vairāki Padomes tiesību akti, ciktāl tajos divu Irānas banku (*Bank Mellat* un *Bank Saderat Iran*, "bankas") nosaukumi tika iekļauti to personu vai vienību sarakstos, kuru līdzekļi un saimnieciskie resursi jāiesaldē saistībā ar pret Irānu pieņemtajiem ierobežojošiem pasākumiem kodolieroču izplatīšanas novēršanai.

2. Padome īpaši norāda, ka šajos spriedumos Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā:

— ļaujot bankām (kuras Padome uzskata par Irānas valsts veidojumiem) atsaukties uz aizsardzību un garantijām, kas saistītas ar pamattiesībām;

— pārbaudot katru elementu Padomes pamatojumā atsevišķi, nevis kopā kā vienotu veselumu;

— uzskatot, ka šīm bankām vajadzēja būt pieejamiem dalībvalstu iesniegtajiem priekšlikumiem par iekļaušanu sarakstā;

— pieprasot Padomei pārbaudīt pierādījumu atbilstību un pamatotību pirms tās sākotnējā lēmuma pieņemšanas par iekļaušanu sarakstā un

— neņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes ("Drošības padome") rezolūcijas (ANO DPR) un to, ka noteikta informācija tika saņemta no konfidenciāliem izlūkošanas informācijas avotiem un ziņojumiem.

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Spriedumi *Bank Mellat*/Padome, T-496/10, EU:T:2013:39 ("*Bank Mellat*"), un *Bank Saderat Iran*/Padome, T-494/10, EU:T:2013:59 ("*Bank Saderat Iran*") (arī "pārsūdzētie spriedumi").

Politiskā un juridiskā pamatinformācija

3. ANO DPR 1737 [3] ANO Drošības padome izteica nopietnas bažas par Irānas kodolprogrammu un 12. punktā nolēma, ka visām valstīm ir pienākums iesaldēt līdzekļus, finanšu aktīvus un saimnieciskos resursus, kuri pieder personām vai vienībām vai kurus kontrolē personas vai vienības, kas uzskaitītas šīs rezolūcijas pielikumā un dažādos veidos ir iesaistītas šajā programmā. Starp norādītajām vienībām bija Irānas Atomenerģijas organizācija ("*AEOI*"), *Mesbah Energy Company* ("*MEC*") un Aizsardzības nozaru organizācija ("*DIO*"). Tālāk ANO DPR 1747 [4] bija minēta *Novin Energy Company* ("*Novin*") un vairākas vienības, kas saistītas ar *Aerospace Industries Organisation* ("*AIO*"), tai skaitā *Sanam Industrial Group* ("*SIG*"). Šajā rezolūcijā netika norādīta ne pati *AIO*, ne bankas, un tās nav norādītas arī turpmākajās ANO DPR vai saskaņā ar tām.

4. Eiropas Savienības Padome īstenoja šīs ANO DPR, jo īpaši Regulā Nr. 423/2007 [5], kuras 7. pantā tika pieprasīts iesaldēt visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir to personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē, kuras minētas IV un V pielikumā. Šīs personas, vienības vai struktūras IV pielikumā bija norādītas saskaņā ar ANO DPR 1737 12. punktu, bet V pielikumā bija identificētas kā tādas, kas:

"a) piedalās ar kodolieroču izplatīšanu saistītās Irānas darbībās, ir tieši saistītas ar tām vai sniedz tām atbalstu, vai

b) piedalās Irānas kodolieroču piegādes sistēmu izstrādē, ir tieši saistītas ar to vai sniedz tai atbalstu;

c) rīkojas a) vai b) apakšpunktā minētas personas, vienības vai struktūras vārdā vai uzdevumā vai

d) ir juridiska persona, vienība vai struktūra, kas pieder a) vai b) apakšpunktā minētai personai, vienībai vai struktūrai vai kuru kontrolē, tostarp ar nelikumīgiem līdzekļiem, šāda persona, vienība vai struktūra."

5. Sākotnēji V pielikumā bankas netika minētas.

6. Šīs regulas 7. panta 3. punktā tika aizliegts līdzekļus vai saimnieciskos resursus darīt tieši vai netieši pieejamus IV un V pielikumā minētajām fiziskajām vai juridiskajām personām, vienībām vai struktūrām vai to interesēs. Tomēr 12. panta 2. punktā bija norādīts, ka šis aizliegums nerada nekādu atbildību attiecīgajām fiziskajām vai juridiskajām personām vai vienībām, ja tās nezināja un ja tām nebija vērā ņemamu iemeslu uzskatīt, ka to rīcība būtu pretrunā šiem aizliegumiem.

7. Atzīmējot, ka Irāna nedz bija sadarbojusies, nedz bija ievērojusi Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras ("*IAEA*") prasības un ANO DPR, un bija uzbūvējusi bagātināšanas iekārtu Kumā, Drošības padome pieņēma ANO DPR 1929 [6]. Tās 21. punktā visas valstis tika aicinātas "novērst finanšu pakalpojumu sniegšanu", tai skaitā aktīvu vai resursu nodošanu, ja tām bija "informācija, kas sniedz pieņemamu pamatu uzskatīt, ka šādi pakalpojumi, aktīvi vai resursi varētu veicināt Irānas ar kodolieroču izplatīšanu saistītas darbības, [..], tai skaitā iesaldējot visus aktīvus vai resursus, kas atrodas to teritorijās [..], kas ir saistīti ar šādām darbībām [..], un piemērot pastiprinātu uzraudzību, lai novērstu jebkādus šādus darījumus [..]". Šīs rezolūcijas I pielikumā bija uzskaitītas personas un vienības,

3 — Rezolūcija 1737 (2006), ko pieņēmusi Drošības padome tās 5612. sanāksmē 2006. gada 23. decembrī.

4 — Rezolūcija 1747 (2007), ko pieņēmusi Drošības padome tās 5647. sanāksmē 2007. gada 24. martā.

5 — Padomes 2007. gada 19. aprīļa Regula (EK) Nr. 423/2007 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV 2007, L 103, 1. lpp.), ar turpmākajiem grozījumiem.

6 — Rezolūcija 1929 (2010), ko pieņēmusi Drošības padome tās 6335. sanāksmē 2010. gada 9. jūnijā.

kuras ir iesaistītas kodolprogrammas vai ballistisko raķešu programmas darbībās, tai skaitā "*First East Export Bank, PLC* ["*FEE Bank*", kas] ir *Bank Mellat* īpašumā vai kontrolē vai darbojas tās interesēs. Pēdējo septiņu gadu laikā *Bank Mellat* ir ļāvusi Irānas vienībām, kuras ir saistītas ar kodolbruņojuma, raķešu un aizsardzības programmu, veikt darījumus ar simtiem miljonu dolāru".

8. Eiropas Savienības Padome tad pieņēma Lēmumu 2010/413[7]. Šī lēmuma 20. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā bija pieprasīts iesaldēt visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir I un II pielikumā uzskaitīto personu, vienību un struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē. I pielikumā (20. panta 1. punkta a) apakšpunktā) uzskaitītās personas, vienības un struktūras bija noteiktas atbilstīgi piemērojamai ANO DPR, bet II pielikumā (20. panta 1. punkta b) apakšpunktā) uzskaitītās personas, vienības un struktūras ir bijušas

"[..] iesaistītas vai tieši saistītas ar atbalsta sniegšanu Irānas aizdomīgu kodoldarbību izplatīšanā vai kodolieroču piegādes sistēmas izstrādē, tostarp iesaistītas aizliegtu priekšmetu, preču, iekārtu, materiālu un tehnoloģiju iepirkšanā, vai personas vai struktūras, kuras darbojas to vārdā vai pēc to norādījumiem, vai struktūras, kas ir to īpašumā vai kontrolē, tostarp nelikumīgi, vai personas, kuras ir palīdzējušas norādītajām personām vai struktūrām izvairīties [no] vai pārkāpt ANO DPR 1737 (2006), ANO DPR 1747 (2007), ANO DPR 1803 (2008) [8] un ANO DPR 1929 (2010) vai šā lēmuma noteikumus, [..] un struktūras, kuras ir to īpašumā, kontrolē vai kuras darbojas to vārdā, kā uzskaitīts II pielikumā".

9. Lēmuma 2010/413 23. panta 2. punktā bija paredzēts: "Padome pēc dalībvalstu vai Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos ierosinājuma vienprātīgi pieņem II pielikumā iekļauto sarakstu un grozījumus tajā."

10. Abas bankas ir minētas II pielikumā.

11. Attiecībā uz *Bank Mellat* norādītais pamatojums ir šāds: "*Bank Mellat* ir valstij piederoša Irānas banka. *Bank Mellat* iesaistās darbībās, kas atbalsta un veicina Irānas kodolprogrammu un ballistisko raķešu programmu. Tā ir sniegusi banku pakalpojumus ANO un Eiropas Savienības melnajos sarakstos iekļautām vienībām, vienībām, kuras rīkojas to interesēs vai pēc to norādījumiem, vai vienībām, kuras tām pieder vai kuras tās vada. Tā ir mātesuzņēmums bankai *First East Export Bank*, kura ir minēta ANO DPR 1929."

12. Attiecībā uz *Bank Saderat Iran* norādītais pamatojums ir šāds: "*Bank Saderat* ir Irānas valdībai piederoša banka (94 % pieder Irānas valdībai). *Bank Saderat* ir sniegusi finanšu pakalpojumus vienībām, kas iegādājas preces Irānas kodolprogrammas un ballistisko raķešu programmas vajadzībām, tostarp vienībām, kas minētas ANO DPR 1737. *Bank Saderat* vēl 2009. gada martā apkalpoja *DIO* (kam ir noteiktas sankcijas ar ANO DPR 1737) un *Iran Electronics Industries* maksājumus un akreditīvus. *Bank Saderat* 2003. gadā apkalpoja akreditīvu ar kodolenerģiju saistītā Irānas uzņēmuma [*MEC*] interesēs (vēlāk šim uzņēmumam tika noteiktas sankcijas ar ANO D[P]R 1737)".

13. Tai pašā laikā Īstenošanas regulā Nr. 668/2010[9] šīs bankas tika pievienotas Regulas Nr. 423/2007 V pielikuma sarakstam. Norādītais pamatojums ir tas pats, kas minēts Lēmumā 2010/413.

7 — Padomes 2010. gada 26. jūlija Lēmums 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu un atceļ Kopējo nostāju 2007/140/KĀDP (OV 2010, L 195, 39. lpp., un labojums, OV 2010, L 197, 19. lpp.).

8 — Rezolūcija 1803 (2008), ko pieņēmusi Drošības padome tās 5848. sanāksmē 2008. gada 3. martā.

9 — Padomes 2010. gada 26. jūlija Īstenošanas regula (ES) Nr. 668/2010, ar ko īsteno 7. panta 2. punktu Regulā (EK) Nr. 423/2007 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV 2010, L 195, 25. lpp.).

14. 2010. gada 25. oktobrī Padome pārskatīja spēkā esošos ierobežojošos pasākumus, pieņemot Lēmumu 2010/644[10] un Regulu Nr. 961/2010[11].

15. Lēmuma 2010/644 preambulā tā paziņoja, ka ir pilnībā pārskatījusi Lēmuma 2010/413 II pielikumā iekļauto personu un vienību sarakstu, ņemot vērā attiecīgo personu un vienību iesniegtās piezīmes. Tā secināja, ka uz uzskaitītajām personām un vienībām, izņemot divos gadījumos, būtu jāturpina attiecināt īpašus ierobežojošus pasākumus, kas paredzēti Lēmumā 2010/413, un būtu jāgroza dati, kas attiecas uz dažām sarakstā iekļautajām vienībām. Bankas arī turpmāk bija iekļautas sarakstā Lēmuma 2010/413 jaunajā II pielikumā, pamatojums būtībā bija tāds pats kā iepriekšējā redakcijā, izņemot to, ka par *Bank Mellat* vairs netika norādīts, ka tā ir valstij piederoša banka, un par *Bank Saderat Iran* bija norādīts tikai tas, ka tā "daļēji pieder Irānas valdībai", iepriekšējā atsauce uz 94 % īpašuma tiesībām bija dzēsta.

16. Regulas Nr. 961/2010 16. panta 1. punktā bija atkārtoti minēti Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta a) apakšpunkta kritēriji (norādīšana saskaņā ar ANO DPR) un norādīti tie, kas iekļaujami VII pielikumā, bet 16. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā bija atkārtoti minēti Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunkta kritēriji un norādīti tie, kas iekļaujami VIII pielikumā. Regulas 32. panta 2. punktā bija paredzēta tāda pati atbrīvošana no atbildības kā Regulas Nr. 423/2007 12. panta 2. punktā. Bankas bija uzskaitītas VIII pielikumā, tam norādītais pamatojums bija identisks jaunajā Lēmuma 2010/413 II pielikumā norādītajam pamatojumam.

17. 2011. gada 1. decembrī Padome pieņēma Lēmumu 2011/783[12] un Īstenošanas regulu Nr. 1245/2011[13], grozot attiecīgi Lēmuma 2010/413 II pielikumu un Regulas Nr. 961/2010 VIII pielikumu. Katra tiesību akta preambulā tā norādīja, ka ir pilnībā pārskatījusi attiecīgajā pielikumā iekļauto sarakstu, ņemot vērā attiecīgo personu, vienību un struktūru iesniegtos apsvērumus, un secināja, ka uz uzskaitītajām personām, vienībām un struktūrām būtu jāturpina attiecināt paredzētos īpašos ierobežojošos pasākumus.

18. 2012. gada 23. martā Padome pieņēma Regulu Nr. 267/2012[14]. Jau atkal 23. panta 1. punktā tika pieprasīts iesaldēt saskaņā ar ANO DPR VIII pielikumā norādīto personu, vienību vai struktūru aktīvus, savukārt 23. panta 2. punktā tika pieprasīts iesaldēt IX pielikumā uzskaitīto personu, vienību vai struktūru aktīvus. 23. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta kritēriji būtībā ir tādi paši kā Regulas Nr. 961/2010 16. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta kritēriji, bet 23. panta 2. punkta c), d) un e) apakšpunktā ir pievienoti papildu kritēriji, no kuriem tikai d) apakšpunkts šķiet saistīts ar tādām vienībām kā bankas. Tas aptver personas, vienības un struktūras, kas identificētas kā: "citas personas, vienības vai struktūras, kas sniedz atbalstu, piemēram, materiālu atbalstu, loģistikas vai finansiālu atbalstu, Irānas valdībai, un personas un vienības, kas ir saistītas ar tām". Regulas 42. panta 2. punktā paredzēta tāda pati atbrīvošana no atbildības kā Regulas Nr. 423/2007 12. panta 2. punktā. Abas bankas atkal ir minētas šīs regulas IX pielikumā. Norādītais pamatojums ir tāds pats kā tas, kas norādīts Lēmuma 2010/413 II pielikumā, kurā grozījumi izdarīti ar Lēmumu 2010/644.

10 — Padomes 2010. gada 25. oktobra Lēmums 2010/644/KĀDP, ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu un atceļ Kopējo nostāju 2007/140/KĀDP (OV 2010, L 281, 81. lpp.).

11 — Padomes 2010. gada 25. oktobra Regula (ES) Nr. 961/2010, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu un atceļ Regulu (EK) Nr. 423/2007 (OV 2010, L 281, 1. lpp.).

12 — Padomes 2011. gada 1. decembra Lēmums 2011/783/KĀDP, ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV 2011, L 319, 71. lpp.).

13 — Padomes 2011. gada 1. decembra Īstenošanas regula (ES) Nr. 1245/2011, ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 961/2010, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV 2011, L 319, 11. lpp.).

14 — Padomes 2012. gada 23. marta Regula (ES) Nr. 267/2012 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu un Regulas (ES) Nr. 961/2010 atcelšanu (OV 2012, L 88, 1. lpp.).

19. Vairākas nelielas atkāpes no aktīvu iesaldēšanas pienākumiem tika noteiktas arī tiesību aktos, jo īpaši Regulas Nr. 423/2007 9. pantā, Lēmuma 2010/413 20. panta 6. punktā, Regulas Nr. 961/2010 18. pantā un Regulas Nr. 267/2012 25. pantā. Katrs no šiem noteikumiem būtībā ļauj valsts iestādēm atļaut atbrīvot iesaldētos aktīvus, lai veiktu maksājumus, ko sarakstā minētajai personai, vienībai vai struktūrai jāveic citai personai, kad maksājums ir veicams saskaņā ar saistībām, kas tikušas noslēgtas vai radušās pirms iekļaušanas sarakstā datuma, un kas neveicina nevienu darījumu, kas ietver ar kodolieroču izstrādi vai citu aizliegtu darbību saistītas preces vai tehnoloģijas.

Īss kopsavilkums par tiesvedību pirmajā instancē un pārsūdzētajiem spriedumiem

20. 2010. gada 7. oktobrī bankas cēla atsevišķas prasības Vispārējā tiesā, kaut arī būtībā izvirzot tos pašus jautājumus un argumentus, apstrīdot attiecīgo iekļaušanu sākotnēji Lēmuma 2010/413 un Īstenošanas regulas Nr. 668/2010 pielikumos. Tiesvedības gaitā, kad tika pieņemti jauni tiesību akti, tās pielāgoja prasījuma par atcelšanu robežas, lai tajā tiktu iekļauti Lēmuma 2010/644, Regulas Nr. 961/2010, Lēmuma 2011/783, Īstenošanas regulas Nr. 1245/2011 un Regulas Nr. 267/2012 pielikumi, ciktāl šie tiesību akti attiecās uz tām. Vispārējā tiesa šīs korekcijas pieņēma, un tās netiek apšaubītas. Komisija iestājās abās lietās, atbalstot Padomi.

21. Vispārējā tiesa vispirms izskatīja iestāžu argumentu, ka bankas kā piederīgas Irānas valstij nevarēja atsaukties uz aizsardzību un garantijām, kas attiecas uz pamattiesībām.

22. Noraidījusi šo argumentu, tā izskatīja banku pirmo pamatu (pienākuma norādīt pamatojumu, tiesību uz aizstāvību un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pārkāpums) piecos posmos: vai bankas varēja atsaukties uz tiesībām uz aizstāvību; pienākumu norādīt pamatojumu un tiesības uz aizstāvību saistībā ar sākotnējo pierādījumu izpaušanu; tiesības uz aizstāvību saistībā ar piekļuvi Padomes lietas materiāliem; tiesības uz aizstāvību saistībā ar banku iespēju paust savu viedokli un to tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā; un Padomes vērtējumu un pārbaudi ietekmējošās iespējamās kļūdas. Tā apstiprināja šo pamatu tādā apjomā, kādā tas attiecās uz Lēmumu 2010/413, Īstenošanas regulu Nr. 668/2010, Lēmumu 2010/644 un Regulu Nr. 961/2010, ciktāl šie tiesību akti attiecās uz bankām.

23. Pēc tam tā izskatīja otro pamatu (acīmredzama kļūda vērtējumā), katrā no lietām secinot, ka tādi fakti, ko bija konstatējusi Padome, nepamatoja ierobežojošu pasākumu noteikšanu.

24. Pēc pirmo divu pamatu izskatīšanas Vispārējā tiesa nonāca pie viedokļa, ka visi apstrīdētie tiesību akti ir jāatceļ tādā mērā, kādā tie attiecās uz šīm bankām. Tāpēc trešais pamats (tiesību uz īpašumu pārkāpums un šai sakarā samērīguma principa pārkāpums) nebija jāizskata.

25. Lietā *Bank Saderat Iran* Vispārējā tiesa arī izskatīja bankas apgalvojumu, ka Regula Nr. 267/2012 bija lēmums regulas formā. Tā nolēma, ka Regula Nr. 267/2012 ir īsta regula, tā ka saskaņā ar Tiesas statūtu ("Statūti") 60. panta otro daļu tās atcelšana tika atlikta uz 2 mēnešiem un 10 dienām, kuru laikā Padome varētu novērst konstatētos pārkāpumus, pieņemot jaunus ierobežojošus pasākumus (vai, netieši, iesniedzot apelāciju). Tātad Lēmuma 2010/413, kurā veikti grozījumi ar Lēmumu 2010/644 un Lēmumu 2011/783, iedarbība attiecībā uz banku tika saglabāta, līdz stājās spēkā Regulas Nr. 267/2012 atcelšana.

Prasījumi un lūgumi apelācijas sūdzībā

26. Padome, ko atbalsta Komisija un Apvienotā Karaliste, lūdz atcelt pārsūdzētos spriedumus, noraidīt pieteikumus pirmajā instancē un piespriest katrai no bankām atlīdzināt izdevumus, kas radušies tiesvedībā pirmajā instancē un apelācijas instancē. Bankas lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzības un piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. *Bank Saderat Iran* ir iesniegusi arī pretapelācijas sūdzību, lūdzot Tiesu daļēji atcelt pārsūdzēto spriedumu tās lietā, atcelt visus apstrīdētos tiesību aktus, ciktāl tie attiecas uz banku un piespriest Padomei atlīdzināt bankas izdevumus, kas ir saistīti ar pretapelācijas sūdzību.

27. Padome norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā, izvērtējot: i) banku tiesības uz pamattiesību aizsardzību un tādējādi prasību pieņemamību pirmajā instancē, ii) Padomes pienākumu norādīt pamatojumu, iii) banku tiesības piekļūt lietas materiāliem, iv) iespējamos trūkumus Padomes vērtējumā par faktiem un v) pamatu par acīmredzamu kļūdu vērtējumā. Šo iemeslu dēļ Apvienotā Karaliste ir iesniegusi apsvērumus, atbalstot ii), iii) un v) pamatojumu, bet Komisija atbalsta ii) līdz v) pamatojumu.

28. Bankas uzskata, ka visi pieci pamati ir nepamatoti, un papildus tam *Bank Mellat* iebilst pret apelācijas sūdzības pieņemamību kopumā savā lietā. Pretapelācijas sūdzībā *Bank Saderat Iran* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir kļūdījusies, nospriežot, ka: i) Lēmuma 2010/413 un Īstenošanas regulas Nr. 668/2010 pamatā bija "pierādījumi par prasītāju" un ii) Statūtu 60. panta otrā daļa bija attiecināma uz Regulu Nr. 267/2012, kas lika tai izdarīt nepamatotus secinājumus abos aspektos.

29. Apskatīšu šos jautājumus tādā kārtībā, kādā tie izklāstīti iepriekšējos divos punktos.

Apelācijas sūdzības pieņemamība (lieta C-176/13 P)

30. Pārsūdzētais spriedums lietas dalībniekiem tika paziņots 2013. gada 30. janvārī. *Bank Mellat* apgalvo, ka saskaņā ar Statūtu 56. pantu ikviena apelācijas sūdzība ir jāiesniedz divu mēnešu laikā, [tātad šajā gadījumā –] līdz 2013. gada 30. martam. Apelācijas sūdzība tika iesniegta 2013. gada 9. aprīlī, un tādējādi tā ir nepieņemama. Nav piemērojams Tiesas Reglamenta 51. pants, kurā procesuālais termiņš pagarināts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, par vienotu desmit dienu termiņu. Atsaucei uz attālumu šajā normā ir jābūt nozīmīgai: tās mērķis ir nodrošināt, lai procesa dalībnieki neatrastos sliktākā situācijā tādēļ, ka atrodas tālu no Tiesas [15] vai turpina izmantot neelektroniskus sakaru līdzekļus. Tomēr Padome neatrodas tālu no Tiesas atbilstoši jebkādai saprātīgai interpretācijai un izmanto elektroniskos sakaru līdzekļus. Tādēļ Statūtu 56. pants ir jāpiemēro šauri.

31. Padome atbild, ka Reglamenta 51. pants ir skaidrs un precīzs. Gan tā redakcijā, gan Tiesas praksē tas vienlīdz attiecas uz visiem lietas dalībniekiem. 1994. gada spriedums lietā *BASF*, uz ko atsaucas banka, bija pamatots ar tagad jau novecojušo Tiesas lēmumu, kas diferencēja lietas dalībniekus atbilstoši to reģistrācijas vietai.

32. Uzskatu par neveiksmīgu Reglamentā saglabāto atsauci uz procesuālo termiņu pagarināšanu, "pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu". Šis noteikums bija atbilstošs pirms 2000. gada, kad tolaik Reglamenta II pielikumā bija noteikti atšķirīgi pagarinājumi no divām dienām līdz vienam mēnesim "visiem lietas dalībniekiem, izņemto tos, kuru pastāvīgā uzturēšanās vieta atrodas Luksemburgas Lielhercogistē". Šī diferenciācija tika ieviesta agrāk [16], kad fiziskais attālums no Tiesas bija nozīmīgs faktors pasta pakalpojumos, kas ietekmēja termiņu ievērošanu. Šos pagarinājumus

15 — Spriedums Komisija/*BASF* u.c., C-137/92 P, EU:C:1994:247, 40. punkts.

16 — Eiropas Ogļu un tērauda kopienas Tiesas 1953. gada 4. marta Reglamenta (*Journal Officiel 1953*, Nr. 3, 37. lpp.) 85. panta 2. punktā šo pagarinājumu diapazons bija no vienas dienas lietas dalībniekiem, kuri ir Beļģijas rezidenti, līdz diviem mēnešiem tiem, kuru uzturēšanās vieta nav Eiropā.

aizstājot ar "vienotu desmit dienu termiņu", tika skaidri atcelti jebkādi apsvērumi par attālumu no Tiesas kā procesuālu priekšrocību vai trūkumu, cenšoties (ņemot vērā vispārpieejamus ātrus vai pat momentānus saziņas līdzekļus, kas lielā mērā nav atkarīgi no attāluma) atkal radīt vienlīdzīgus apstākļus visiem neatkarīgi no personas dzīves vai reģistrācijas vietas. Tātad vārdu "pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu" saglabāšana ir jāuzskata par seno laiku liecību, kam nav nekādas funkcijas mūsdienu Reglamentā – vēl jo vairāk tāpēc, ka nav saprotams, kā noteikt, cik lielā mērā "attāluma" pakāpes varētu vai nevarētu izraisīt termiņu pagarināšanu.

33. Ņemot vērā iepriekš minēto, Reglamenta 51. panta faktiskajā tekstā patiešām paredzēts, ka procesuālie termiņi ir jāpagarina par vienotu desmit dienu termiņu. Tādēļ uzskatu, ka apelācijas sūdzība ir iesniegta laikus, proti, Statūtu 56. panta un Reglamenta 51. panta, lasot tos kopā, noteiktajā divu mēnešu termiņā, kas pagarināts par desmit dienām. *Bank Mellat* iebildums par nepieņemamību tādējādi ir nepamatots.

Tiesības uz pamattiesību aizsardzību (prasību pieņemamība pirmajā instancē)

34. Abos spriedumos [17] Vispārējā tiesa noraidīja Padomes un Komisijas argumentus par to, ka bankas kā Irānas valsts veidojumi nevarētu atsaukties uz aizsardzību un garantijām, kas saistītas ar pamattiesībām. Tā norādīja, ka nekas Līgumos vai Pamattiesību hartā [18] no pamattiesību aizsardzības neizslēdz juridiskās personas, kuras ir valsts veidojumi; un patiešām, Harta garantē tiesības "ikvienam". Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 34. pants [19], uz ko institūcijas atsaucās, ir procesuāla norma, kas neļauj Eiropas Cilvēktiesību tiesai pieņemt pieteikumus no valsts iestādēm, lai Eiropas Cilvēktiesību konvencijas dalībvalsts šajā tiesā nevarētu būt gan prasītāja, gan atbildētāja; tas nebija attiecināms uz ES tiesām vai uz šīm lietām. Argumentam, ka valsts nevar baudīt pamattiesības tās teritorijā, nav nozīmes attiecībā uz tiesībām, kādas valsts veidojumiem varētu būt citu valstu teritorijā. Tātad juridiskās personas, kuras ir piederīgas trešajām valstīm, var atsaukties uz aizsardzību un garantijām, kas saistītas ar pamattiesībām, ciktāl šīs tiesības ir savienojamas ar to juridiskās personas statusu. Katrā ziņā Vispārējā tiesa atzinusi, ka iestādes nebija konstatējušas, ka bankas faktiski bija Irānas valsts veidojumi, tas ir, vienības, kas piedalījušās valsts varas pilnvaru realizēšanā vai kas sniedza valdības kontrolē esošu sabiedrisko pakalpojumu; to darbības bija komerciāla rakstura, un katrā no lietām valsts bija mazākuma akcionārs.

35. Padome norāda, ka Vispārējā tiesa abos šajos spriedumos ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

36. Pirmkārt, Padome piekrīt, ka juridiskajām personām var būt pamattiesības un ka valstīm var būt procesuālās tiesības; tomēr dalībvalstīm nevar būt pamattiesības. Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 34. pants nav procesuāls noteikums, kas attiecas tikai uz šo konvenciju. Valstij ir jāievēro to personu pamattiesības, kas ir tās jurisdikcijā, bet pašai valstij nevar būt šādas tiesības. Ne arī suverēna valsts var tikt pakļauta citas valsts jurisdikcijai ECPAK izpratnē. Eiropas Savienības tiesu iestādēs nav paredzēta strīdu atrisināšana starp Eiropas Savienību un trešām valstīm par šo trešo valstu īpašuma tiesībām. Lai gan Eiropas Savienības Līgumos vai Hartā nav skaidri izteiktu ECPAK 34. pantam līdzīgu noteikumu, tāds pats princips jāpiemēro ES tiesībās gan tad, ja attiecīgās juridiskās personas ir dalībvalstis, gan tad, ja tās ir trešās valstis, valsts organizācijas vai arī struktūras kādā no tām.

37. Otrkārt, no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras redzams, ka konkrēto faktisko un tiesisko kontekstu ir rūpīgi jāizvērtē, lai noteiktu, vai kāda struktūra ir valsts pārvaldes vai nevalstiska struktūra. Apvienoto Nāciju Organizācijas Starptautisko tiesību komisija ir ierosinājusi "valsts" definīcijas, kas attiecas uz valsts padotības iestādēm vai citām struktūrām, kuras veic suverēnas varas īstenošanas darbības, tai skaitā uz valsts uzņēmumiem vai citām struktūrām, kas veic

17 — Skat. spriedumus *Bank Mellat*, T-496/10, EU:T:2013:39, 35.–46. punkts, un *Bank Saderat Iran*, T-494/10, EU:T:2013:59, 33.–44. punkts.

18 — Eiropas Savienības Pamattiesību harta (OV 2010, C 83, 389. lpp.; turpmāk tekstā arī – "Harta").

19 — Eiropas *Cilvēktiesību* un pamatbrīvību aizsardzības *konvencija*, parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī.

komercdarījumus. Tiesa ir arī lēmusi [20] par valsts jēdzienu, uzskatot, ka atbalsta pasākumu, ko veic valsts uzņēmums, var piedēvēt valstij, secinot to no apstākļiem un konteksta, tai skaitā saiknes starp uzņēmumu un valsti; tas vien, ka valsts uzņēmumam ir vispārējo tiesību kapitālsabiedrības forma, neizslēdz šādas sabiedrības veiktā atbalsta pasākuma piedēvēšanu valstij. Vispārējā tiesa arī nav ņēmusi vērā faktu, ka, lai gan Irānas valdībai tagad pieder tikai 20 % akciju *Bank Mellat* un 33 % akciju *Bank Saderat Iran*, tai vēl aizvien ir dominējošā ietekme, jo pārējā akciju pakete ir sīki fragmentēta.

38. Visbeidzot, Padome apgalvo, ka tās iebildes par nepieņemamību pirmajā instancē attiecās uz visiem pamatiem, ko norādīja bankas, jo to prasības bija vērstas uz to, lai atceltu Padomes lēmumus par rīkojumu iesaldēt aktīvus, kas bija (kaut arī pamatots) pamattiesību uz īpašumu aizskārums.

39. Bankas apgalvo, pirmkārt, ka Vispārējā tiesa kā faktu, kas nav apstrīdams apelācijas kārtībā, konstatējusi, ka tās nav Irānas valsts veidojumi.

40. Otrkārt, šie konstatētie fakti katrā ziņā esot pareizi. Nevienā no minētajiem pierādījumiem nebija norādīts ne uz ko vairāk kā valsti – mazākuma akcionāru. Turklāt Padome nepareizi interpretē Starptautisko tiesību komisijas "valsts" definīcijas. Šī organizācija patiesībā ir teikusi, ka vienības, kas veic komercdarījumus, teorētiski varētu būt valsts veidojumi, ja tās pildītu valsts pārvaldes funkcijas, tomēr bankas šādas funkcijas nepilda. *Stardust* lieta šeit nav atbilstoša, jo nav konstatēts, ka kāda no bankām būtu rīkojusies pēc Irānas valsts norādījumiem. Turklāt lietā *Bank Mellat* Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa ir apstiprinājusi, ka šī banka nebija pakļauta valdības kontrolei un tā nav valsts veidojums [21].

41. Treškārt, bankas uzskata, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka trešo valstu veidojumi var atsaukties uz aizsardzību un garantijām, kas saistītas ar pamattiesībām. Harta garantē tiesības "ikvienam". Arī ECPAK 34. panta pamatā esošo principu nedrīkst piemērot ES tiesībās. Paskaidrojumā par Hartas 47. pantu ("Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu") ir skaidri noteikts, ka ES tiesībās aizsardzība ir plašāka nekā saskaņā ar ECPAK. Tiesa turklāt tajā notiekošajā tiesvedībā ir sistemātiski atzinusi dalībvalstu tiesības uz aizstāvību.

42. Visbeidzot, pat ja Vispārējā tiesa ir pieļāvusi gan faktisku, gan tiesisku kļūdu, tas neietekmētu pārsūdzēto spriedumu rezultātu. Padomes nostājas pamatā ir banku atsaukšanās uz īpašuma tiesībām pirmajā instancē. Tomēr katrā no lietām tas attiecās tikai uz trešo pamatu, ko Vispārējā tiesa neizskatīja. Visi pamatojumi, ar kādiem Vispārējā tiesa atcēla apstrīdētos tiesību aktus, bija saistīti ar procedūras noteikumu pārkāpumiem, atsaucoties uz tiem ārpus cilvēktiesību vai pamattiesību ietvariem, un Tiesa ir atzinusi, ka uz šādiem noteikumiem valstis var atsaukties.

43. Nepiekrītu Padomes argumentam, ka valstīm (un to veidojumiem) nevar būt pamattiesības.

44. Gan ECPAK 34. pants, gan *Stardust* lieta šķiet neatbilstoši. Vispārējā tiesa bija pareizi norādījusi, ka ECPAK 34. pants ir procesuāls noteikums ar konkrētu mērķi saistībā ar tiesvedību Eiropas Cilvēktiesību tiesā, nevis vispārēja principa paudums, kas piemērojams arī visur ES tiesībās [22]. Un tam, vai atbalsta piešķiršanu var attiecināt uz dalībvalsti, nav nekādas nozīmes tajā, vai atbalstu sniedzošā vienība jāuzskata par valsts veidojumu citā izpratnē.

20 — Spriedums Francija/Komisija, C-482/99, EU:C:2002:294 ("*Stardust*"), 55.–57. punkts.

21 — *Bank Mellat (Appellant)* pret *Her Majesty's Treasury (Respondent)* (Nr. 1) un (Nr. 2), [2013] *UKSC* 38, 66. punkts, un [2013] *UKSC* 39, 15., 16. un 32. punkts.

22 — Skat. arī ģenerāladvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumu lietā Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:470 ("*Kala Naft*"), 61. punktu.

45. Turklāt, kā norādījušas bankas, pamatojums, ar kādu Vispārējā tiesa faktiski atcēla apstrīdētos tiesību aktus, bija saistīts ar procedūras noteikumiem, uz ko var atsaukties ikviena persona, pret kuru tiek veikti ierobežojoši pasākumi, neatkarīgi no tās statusa. Tāpēc tas, vai bankas bija vai nebija Irānas valsts veidojumi, neietekmē atcelšanas pamatojuma spēkā esamību [23].

46. Visbeidzot, nav spēkā Padomes arguments par to, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, secinot, ka iestādes nebija konstatējušas, ka bankas ir valsts veidojumi. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai sūdzības par daļu no sprieduma motīviem, kas ir lieki, nevar būt pamats šī sprieduma atcelšanai [24]. Kā izriet no pārsūdzētajiem spriedumiem [25], tad to, vai bankas faktiski ir Irānas valsts veidojumi, Vispārējā tiesa apsvēra tikai sprieduma pilnības dēļ pēc tam, kad bija noraidījusi Padomes argumentu, ka bankas nevarēja atsaukties uz pamattiesību aizsardzību un garantijām.

47. Šajos apstākļos banku arguments, ka Padome apstrīd Vispārējās tiesas konstatēto faktu, nav jāizskata.

Pienākums norādīt pamatojumu

48. Vispārējā tiesa uzskatīja [26], ka ir jāņem vērā gan pamatojums, kas norādīts apstrīdētajos tiesību aktos, gan trīs priekšlikumi ierobežojošo pasākumu pieņemšanai, ko Padome nosūtīja bankām. Ierobežojošo pasākumu pamatā bija priekšlikumi. Tomēr trešais priekšlikums lietā *Bank Mellat* un visi trīs priekšlikumi lietā *Bank Saderat Iran* tika izpausti pēc prasību celšanas, un prasījumi tika pielāgoti tā, lai aptvertu Lēmumu 2010/644 un Regulu Nr. 961/2010. Tādēļ tos varētu ņemt vērā tikai tāpēc, lai izvērtētu Lēmuma 2011/783, Īstenošanas regulas Nr. 1245/2011 un Regulas Nr. 267/2012 likumību.

49. Kas attiecas uz *Bank Mellat* lietu [27], Vispārējā tiesa pavisam identificēja septiņus pamatojumus ierobežojošo pasākumu pieņemšanai (pirmie četri ir formulēti apstrīdētajos tiesību aktos, pēdējie trīs – abos priekšlikumos, kas paziņoti 2010. gada 13. septembrī), ka:

i) saskaņā ar Lēmumu 2010/413 un Īstenošanas regulu Nr. 668/2010 šī banka piederēja valstij;

ii) tā rīkojās tādējādi, ka atbalstīja un veicināja Irānas kodolprogrammas un ballistisko raķešu programmas;

iii) tā bija sniegusi bankas pakalpojumus ANO un ES sarakstos esošām vienībām, vienībām, kuras rīkojās minēto vienību vārdā vai atbilstoši to rīkojumiem, vai vienībām, kuras minētajām vienībām piederēja vai kuras tās kontrolēja;

iv) tā bija tieši mātessabiedrība *FEE* bankai, kura bija norādīta ANO DPR 1929;

v) tā bija sniegusi bankas pakalpojumus *AEOI* un *Novin*, uz kurām attiecās Drošības padomes noteiktie ierobežojošie pasākumi;

vi) tā pārvaldīja *AIO* amatpersonu un kādas par Irānas iepirkumiem atbildīgās personas bankas kontus;

23 — Skat. vispārīgi ģenerāladvokāta Ī. Bota secinājumu lietā *Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:470, 57.–75. punktu.

24 — Skat., piemēram, spriedumu Komisija/*Kvaerner Warnow Werft*, C-181/02 P, EU:C:2004:271, 49. punkts.

25 — Skat. sprieduma *Bank Mellat*, T-496/10, EU:T:2013:39, 42. punkta ievadvārdus un sprieduma *Bank Saderat Iran*, T-494/10, EU:T:2013:59, 40. punktu.

26 — Skat. spriedumus *Bank Mellat*, T-496/10, EU:T:2013:39, 63.–65. punkts, un *Bank Saderat Iran*, T-494/10, EU:T:2013:59, 61.–63. punkts.

27 — Skat. spriedumu *Bank Mellat*, T-496/10, EU:T:2013:39, 66. un 67. punkts.

vii) tā bija atvieglojusi miljonu dolāru kustību Irānas kodolieroču programmai vismaz kopš 2003. gada.

50. Šo iemeslu dēļ Vispārējā tiesa konstatēja, ka i), iv) un v) pamatojums bija, bet ii), iii), vi) un vii) pamatojums nebija pietiekami detalizēti, lai atbilstu judikatūras prasībām, proti, pietiekamas informācijas sniegšanai par attiecīgo personu, lai noteiktu, vai ierobežojošais pasākums ir pamatots, vai arī ir pieļauta kļūda un tiesām ir jāpārskata tā likumība.

51. Lietā *Bank Saderat Iran* [28] tika identificēti pieci pamatojumi (pirmie četri norādīti apstrīdētajos tiesību aktos, piektais tikai trešajā priekšlikumā par iekļaušanu sarakstā, kas paziņots kā pielikums atbildes rakstam uz repliku):

i) šī banka (94 % apmērā jeb saskaņā ar citiem tiesību aktiem "daļēji") piederēja Irānas valstij;

ii) tā bija sniegusi finanšu pakalpojumus vienībām, kuras veikušas iepirkumus, kuri paredzēti Irānas kodolprogrammām un ballistisko raķešu programmām; starp šīm vienībām bija vienības, kuras norādītas ANO DPR 1737;

iii) 2009. gada martā tā vēl apkalpoja *OID* un *IEI*, uz kurām attiecās ierobežojošie pasākumi, maksājumus un akreditīvus;

iv) 2003. gadā tā apkalpoja akreditīvus [sabiedrības] *MEC*, kas saistīta ar Irānas kodolprogrammu, interesēs;

v) tā sniedza finanšu pakalpojumus *SIG*.

52. Vispārējā tiesa konstatēja, ka i), iii), iv) un v) pamatojums ir pietiekami detalizēti. Tā uzskatīja, ka ii) pamatojums nebija vispārējs apgalvojums, kas papildināts un paskaidrots turpmākajos pamatojumos, bet gan patstāvīgs pamatojums un tādējādi pārmērīgi plašs, jo tajā nebija identificētas tās vienības, kurām ir sniegti finanšu pakalpojumi.

53. Līdz ar to attiecībā uz ii), iii), vi) un vii) pamatojumu lietā *Bank Mellat* un ii) pamatojumu lietā *Bank Saderat Iran* Padome bija pārkāpusi savu pienākumu norādīt pamatojumu un atklāt bankām informāciju, uz ko tā atsaucās lietā pret tām [29].

54. Padome norāda, ka Vispārējā tiesa pieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, izvērtējot katru elementu pamatojumā atsevišķi, nevis ņemot tos kopumā, un tādējādi nepareizi secināja, ka ii) un iii) pamatojums lietā *Bank Mellat* un ii) pamatojums lietā *Bank Saderat Iran* ir pārāk plaši, lai izpildītu pienākumu norādīt pamatojumu. Šie pamatojumi ir nepārprotami savstarpēji saistīti: lietā *Bank Mellat* iii) pamatojumā (banku pakalpojumi ANO un ES sarakstos iekļautām vienībām) precīzāk norādīts ii) pamatojumā minētais rīcības modelis; lietā *Bank Saderat Iran* iii) un iv) pamatojumā (nodarbošanās ar *DIO* un *IEI* maksājumiem un akreditīviem, kā arī akreditīvu apstrādāšana *MEC* interesēs) precīzāk norādīta rīcība, kas minēta ii) pamatojumā (finanšu pakalpojumi vienībām, kas veic iepirkumus Irānas kodolprogrammas un ballistisko raķešu programmas vajadzībām, tai skaitā ANO norādītām vienībām). Šie pamatojumi kopumā tādējādi deva iespēju bankām noteikt, vai apstrīdētie tiesību akti ir pamatoti, vai ir pieļauta kļūda, bet Tiesai pārbaudīt to tiesiskumu. Lai gan uzskaitītās vienības netika identificētas pēc nosaukuma, bankas varēja pārbaudīt ANO un ES sarakstus, salīdzinot ar pašu klientu sarakstiem. Tas pats ir sakāms arī par vi) pamatojumu lietā *Bank Mellat* (pārvalda *AIO* amatpersonu un kādas par iepirkumiem atbildīgās personas bankas kontus).

28 — Skat. spriedumu *Bank Saderat Iran*, EU:T:2013:59, 64.–73. punkts.

29 — Skat. spriedumus *Bank Mellat*, T-496/10, EU:T:2013:39, 77. punkts, un *Bank Saderat Iran*, T-494/10, EU:T:2013:59, 73. punkts.

55. Komisija piekrīt, ka šie apsvērumi ir jālasa kopā, to kontekstā (tai skaitā attiecīgie ANO saraksti ar vienībām, kurām bankām nebūtu bijis jāsniedz pakalpojumus). Katram apsvērumam atsevišķi nav jāatbilst visām pienākuma norādīt pamatojumu prasībām. Ja visi apsvērumi kopā ļāva bankām zināt, ka klients bija iekļauts sarakstā, un noteikt, vai apstrīdētie tiesību akti bija pamatoti, vai tajos netika pieļauta faktu kļūda, un sniedza pietiekamu informāciju, lai dotu iespēju Tiesām pārbaudīt iekļaušanas sarakstā tiesiskumu, tad Padome nevarēja būt pārkāpusi savu pienākumu norādīt pamatojumu.

56. Apvienotā Karaliste atsaucas uz Tiesas apgalvojumu spriedumā *Kadi II*: "Ņemot vērā, ka attiecīgie ierobežojošie pasākumi ir preventīvi, ja, veicot apstrīdētā lēmuma tiesiskuma pārbaudi, [..] Savienības tiesa uzskata, ka vismaz viens no [..] minētajiem apsvērumiem ir pietiekami precīzs un konkrēts, ka tas ir pamatots un pats tādējādi ir pietiekams pamats šā lēmuma pamatojumam, ar to, ka pārējie minētie apsvērumi tādi nav, nevar tikt pamatota minētā lēmuma atcelšana. [..]" [30]

57. Abas bankas uzskata par būtisku, ka šie apsvērumi jāaplūko atsevišķi un ar to pamatojumu, kas ir pārāk nenoteikts, nevajadzētu ļaut pāriet pie iespējamo vērtējuma kļūdu pārbaudes.

58. Bank Mellat apgalvo, ka tās lietā bija pareizi konstatēts, ka ii), iii), vi) un vii) pamatojums ir pārāk nekonkrēts. Pamatojumā ii) (darbības, kas atbalsta un veicina Irānas kodolprogrammu un ballistisko raķešu programmu) un iii) (pakalpojumi sarakstos iekļautām vienībām, vienībām, kuras rīkojas to vārdā vai to vadībā, vai vienībām, kuras ir to īpašumā vai kontrolē) nav iekļauta nekāda sīkāka informācija. Lai noteiktu, uz kuriem klientiem tie varētu attiekties, bankai būtu bijis jāpārbauda ne tikai ANO un ES sarakstos uzskaitītās vienības, bet arī "vienības, kuras darbojas to vārdā vai pēc to norādījumiem, vai vienības, kas ir to īpašumā vai kontrolē", kuras nevar identificēt no pašiem sarakstiem un varēja būt praktiski neierobežotā daudzumā ievērojamā laika posmā. Tā kā Padomei bija jābūt zināmam, kuras vienības bija minētas, tā varēja un tai vajadzēja tās identificēt. Tādējādi neatkarīgi no tā, vai ii) un iii) pamatojums tiek aplūkoti atsevišķi vai kopā, tie vēl arvien ir pārāk nenoteikti. Par vi) pamatojumu (pārvalda *AIO* amatpersonu un kādas par iepirkumiem atbildīgās personas bankas kontus) Padomes vienīgais apgalvojums ir tāds, ka banku dokumentācijā bija identificēti klientu darba devēji, taču netiek minēti nekādi pierādījumi. Tā kā Padome nemin vii) pamatojumu, tad jādomā, ka šis pamatojums bija pārāk nenoteikts.

59. Bank Saderat Iran izsaka līdzīgus argumentus. Tā piebilst, ka, par iii) (nodarbošanās ar *DIO* un *IEI* maksājumiem un akreditīviem) un iv) (*MEC* akreditīvu apstrādāšana) pamatojumu nebija nekādas norādes par to, vai minēto vienību saraksts ir vai nav pilnīgs, un nenoteiktība bija saistīta ar to, ka ANO uzskaitītās vienības tika minētas kā "vienas no tām" vienībām, uz kurām attiecās ii) pamatojums (pakalpojumi vienībām, kuras veic iepirkumus, kas paredzēti Irānas kodolprogrammām un ballistisko raķešu programmām; tai skaitā vienībām, kuras norādītas ANO DPR 1737).

60. Šķiet, ka nostāja, ko ieņēmušas iestādes un Apvienotā Karaliste, principā ir pareiza: ja pamatojumi tiek norādīti secīgi, tie jāskata kopā, un secīgi apsvērumi var viens otru pamatot un izskaidrot. Tas it īpaši attiecas uz pamatojumu, kas norādīts pašos apstrīdētajos tiesību aktos, kas attiecībā uz katru banku atsevišķi iekļauti vienā punktā. Tomēr tas attiecas arī uz apsvērumiem, kas norādīti atsevišķi (piemēram, apstrīdētajos tiesību aktos, no vienas puses, un ikvienā priekšlikumā par iekļaušanu sarakstā, kas laicīgi paziņoti, no otras puses), jo ir skaidrs, ka iestādēm ir pienākums norādīt pamatojumu, ar ko, lasot kontekstā, tiks nodrošināta pietiekama informācija nelabvēlīgi ietekmētajām pusēm un Eiropas Savienības tiesu iestādēm [31]. Tomēr, kā Apvienotā Karaliste pareizi norādījusi, pietiek, ka viens šāds apsvērums pamatojumā ir pienācīgi formulēts.

30 — Spriedums Komisija/*Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518 ("*Kadi II*"), 130. punkts.

31 — Skat. spriedumu *Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 70. un 71. punkts.

61. Tādējādi piekrītu, ka katrā lietā ii) pamatojums, lai gan, protams, ir nenoteikts, kad to apskata atsevišķi, tas kļūst skaidrāk izteikts ar nākamajiem pamatojumiem (v) un, iespējams, vi) pamatojums lietā *Bank Mellat*; iii), iv) un v) pamatojums lietā *Bank Saderat Iran*) un būtu jāizvērtē kopā ar tiem. Tāpēc Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, izvērtējot pienākumu norādīt pamatojumu.

62. Tātad lietā *Bank Saderat Iran* ii) pamatojums (pakalpojumi vienībām, kuras veic iepirkumus, kas paredzēti Irānas kodolprogrammām un ballistisko raķešu programmām, tai skaitā vienībām, kuras norādītas ANO DPR 1737) nebija pārlieku nenoteikts, lasot to kopā ar iii), iv) un v) pamatojumu, kur ir norādītas četras konkrētas vienības. Tāpat šajā kontekstā fakts, ka ANO sarakstā uzskaitītās vienības tika minētas "starp" tām vienībām, uz kurām attiecās ii) pamatojums, nerada neskaidrību. Tomēr, lai gan iii), iv) un v) pamatojums, bez šaubām, padara skaidrāku ii) pamatojumu, pēdējais minētais ne ar ko nepapildina pirmos un nesniedz nekādu skaidrību pats par sevi. Tāpēc, lai gan uzskatu, ka Vispārējai tiesai bija jāņem vērā, ka ii) pamatojums paredzēja ietvaru iii), iv) un v) pamatojumam, par kuriem tā konstatēja, ka tie ir atbilstoši formulēti, šī kļūda pieejā nevar būt pamats pārsūdzētā sprieduma atcelšanai.

63. Par *Bank Mellat* jāpiekrīt bankai, ka iii) pamatojums (pakalpojumi sarakstos esošām vienībām, vienībām, kuras rīkojas minēto vienību vārdā vai atbilstoši to rīkojumiem, vai vienībām, kuras minētajām vienībām pieder vai kuras tās kontrolē) pietiekami nepapildina ii) pamatojuma (darbības, kas atbalsta un veicina Irānas kodolprogrammas un ballistisko raķešu programmas) precizitāti. Lai gan bankai nevajadzēja būt pārāk sarežģīti noskaidrot, vai tās klientu skaitā bija faktiski sarakstos iekļautās vienības, tomēr tad, ja pirmā pārbaude bija izrādījusies negatīva, tad praktiski varētu izrādīties pārmērīgi grūti pārbaudīt, vai to skaitā bija vienības, kas rīkojās šādu sarakstos iekļautu vienību vārdā vai atbilstoši to rīkojumiem, vai vienības, kuras minētajām vienībām pieder vai kuras tās kontrolē. Turklāt Padome, domājams, zināja vienības, uz kurām tā atsaucās, un būtu varējusi tās identificēt. To nedarot, tā nesniedza pietiekamu informāciju bankai, lai tā efektīvi varētu izmantot tiesības uz aizstāvību un lai Vispārējā tiesa varētu realizēt efektīvu tiesas kontroli. Patiesi, šajā lietā bankas izlēma apstrīdēt savu iekļaušanu sarakstā, bet tas negroza faktu, ka informācijas trūkums potenciālajam prasītājam var padarīt sarežģītāku šī lēmuma pieņemšanu vai (šādas apstrīdēšanas ietvaros) atspēkot pieņēmumu, kas ir izklāstīts nenoteikti.

64. Tomēr Vispārējā tiesa konstatēja, ka v) pamatojums (pakalpojumi *AEOI* un *Novin*) ir pienācīgi formulēts, un *Bank Mellat* nav apstrīdējusi šo konstatējumu. Tādā veidā, līdzīgi *Bank Saderat Iran* situācijai, tāpēc var uzskatīt, ka ii), iii) un v) pamatojums, lasot tos kopā, atbilst pienākumam norādīt pamatojumu, lai gan ii) un iii) pamatojums vieni paši neatbilst [šim pienākumam] un pēdējais faktiski nepapildina pamatojumu ne ar ko noderīgu.

65. Par vi) pamatojumu (pārvalda *AIO* amatpersonu un kādas par iepirkumiem atbildīgās personas bankas kontus) piekrītu, ka, lai tajā izteiktais arguments būtu sekmīgs, Padomei vajadzētu pamatot savu apgalvojumu, ka bankas dokumentācijā bija identificēti klientu darba devēji. Tas, vai šī informācija bija iekļauta, turklāt ir jautājums par faktiskajiem apstākļiem, ko Tiesai nav kompetences noteikt, izskatot apelācijas sūdzību. Visbeidzot, kā norāda banka, nešķiet, ka Padome apstrīd konstatējumu, ka vii) pamatojums bija pārāk nenoteikts.

66. Tādējādi, lai gan piekrītu Padomes viedoklim par nepieciešamību izvērtēt pamatojumā ietvertos apsvērumus kopā, tomēr neuzskatu, ka tā šai jautājumā ir identificējusi jebkādu pamatu atcelt spriedumus, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības.

Piekļuve lietas materiāliem

67. Pēc banku sākotnējās iekļaušanas sarakstā 2010. gada 26 jūlijā un pirms Padome pārskatīja šos sarakstus 2010. gada 25. oktobrī, tā bankai *Bank Mellat* 2010. gada 13. septembrī un bankai *Bank Saderat Iran* 2010. gada 28. oktobrī paziņoja par diviem dalībvalstu iesniegtiem priekšlikumiem iekļaušanai sarakstā. Trešais priekšlikums abām bankām tika paziņots kā pielikums atbildes rakstam uz repliku pirmajā instancē, kas iesniegts 2011. gada jūnijā. Tomēr bankām līdz 2010. gada 15. septembrim bija jāiesniedz savas piezīmes par Lēmumu 2010/413 un Īstenošanas regulu Nr. 668/2010.

68. Pārsūdzētajos spriedumos [32] Vispārējā tiesa atzīmēja, ka par trešo priekšlikumu lietā *Bank Mellat* un par visiem trijiem priekšlikumiem lietā *Bank Saderat Iran* tika paziņots tikai pēc tam, kad bija beidzies termiņš piezīmju iesniegšanai par Lēmumu 2010/413 un Īstenošanas regulu Nr. 668/2010, un pēc Lēmuma 2010/644 un Regulas Nr. 961/2010 pieņemšanas. Tālāk tā konstatēja, ka, ja Padome, lai noteiktu ierobežojošus pasākumus, ir iecerējusi balstīties uz informāciju, ko ir sniegusi dalībvalsts, tai pirms šo pasākumu noteikšanas ir pienākums nodrošināt, ka šī informācija attiecīgajai vienībai var tikt nosūtīta laikus, lai tā varētu lietderīgi paust savu nostāju. Šajās lietās bankām nebija tādas iespējas attiecībā uz priekšlikumiem, kas paziņoti pēc 2010. gada 15. septembra.

69. Apelācijas sūdzībā Padome norāda, ka Vispārējā tiesa ir kļūdījusies, secinot no judikatūras par to, ka sarakstā minētajai vienībai jāpaziņo informācija, kas iesniegta pret to, un ka tai jādod iespēja efektīvi darīt zināmu savu viedokli par to [33], ka dalībvalstu priekšlikumus par iekļaušanu sarakstā būtu bijis jāpaziņo bankām. Šī judikatūra tika veidota laikā, kad sarakstā minēto personu un vienību norādīšanai netika sniegts nekāds īpašs pamatojums. Tagad šāds pamatojums tiek sniegts; tāpēc nav pamatojuma prasībai priekšlikumus iekļaušanai sarakstā paziņot atsevišķi, ja tie ir iekļauti pamatojumā, un tie nav jāpaziņo atsevišķi, ja tie nav iekļauti, jo nevar pieņemt, ka Padome ir paļāvusies uz tiem. Vispārējai tiesai drīzāk bija jāpiemēro judikatūra tādā nolūkā, ka, ja ir atklāti pietiekami precīzi fakti, kas ļauj attiecīgajai vienībai efektīvi darīt zināmu savu viedokli par informāciju, kas iesniegta pret to, tad tiesību uz aizstāvību ievērošana nenozīmē, ka iestādei automātiski jādara pieejami visi dokumenti, kas iekļauti tās lietas materiālos [34]. Katrā ziņā informācija sniegtajā pamatojumā bija pietiekama, lai dotu iespēju bankām paust savu viedokli.

70. Apvienotā Karaliste citē spriedumu *Kadi II* [35]: "[..] tiesību uz aizstāvību un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ievērošana nozīmē, ka kompetentajai Savienības iestādei [..] ir jāpaziņo attiecīgajai personai [..] vismaz [..] iesniegtais pamatojuma izklāsts [..], lai šī persona pēc iespējas labākos apstākļos varētu aizstāvēt savas tiesības.. [..]". Saskaņā ar šo spriedumu ir pienākums atklāt tieši pamatojumu, nevis katru priekšlikumu iekļaušanai sarakstā. Priekšlikumam iekļaušanai sarakstā būtu vērtība tikai tad, ja tas atšķirtos no pamatojuma.

71. Bankas apgalvo, ka Padome pieļauj principiālu kļūdu. Izskatāmo informāciju "iespēju robežās jāpaziņo ieinteresētajai personai – vai nu vienlaikus, vai iespējami ātrāk pēc sākotnējā lēmuma par līdzekļu iesaldēšanu pieņemšanas" [36]. Ne apstāklis, ka lietas materiālos bija ietverti tikai priekšlikumi par iekļaušanu sarakstā, ne apgalvojums, ka šie priekšlikumi nebūtu izmantojami bankām, nevar atbrīvot Padomi no prasības tos nodrošināt. Banku, nevis Padomes ziņā bija izvērtēt to, kas bija būtiski nolūkā iesniegt piezīmes. Turklāt priekšlikumi par iekļaušanu sarakstā ietvēra apgalvojumus, kādi nebija minēti pamatojumā un ko būtu vajadzējis atklāt, un tie bija vienīgā informācija lietas materiālos,

32 — Skat. spriedumus *Bank Mellat*, T-496/10, EU:T:2013:39, 78.–96. punkts, un *Bank Saderat Iran*, T-494/10, EU:T:2013:59, 74.–90. punkts.

33 — Spriedums *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran*/Padome, T-228/02, EU:T:2006:384 ("*OMPI*"), 93. punkts.

34 — Spriedums *Bank Melli Iran*/Padome, T-390/08, EU:T:2009:401, 97. punkts.

35 — Spriedums *Kadi II*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 111. punkts.

36 — Spriedums *OMPI*, EU:T:2006:384, 137. punkts.

tāpēc tos nevarētu neizpaust, kad tika pieprasīta piekļuve – kā tas tika darīts. Sarakstā minētā vienība nevar apstrīdēt Padomes izvērtējumu, ja netiek izpausta tā pamatā esošā informācija. Šajās lietās pamatojums tiešām atšķīrās no priekšlikumiem iekļaušanai sarakstā un bankām nebija nekāda priekšstata par Padomes lietas materiālu saturu, līdz bija jau noritējusi daļa no tiesvedības.

72. Atsaucoties uz spriedumu lietā *Kadi II*, bankas norāda, pirmkārt, ka Tiesa ir konsekventi atzinusi, ka sarakstā norādītajai vienībai ir tiesības piekļūt lietas materiāliem [37] un visai informācijai, uz ko Padome atsaucās, kad izlēma to norādīt sarakstā. Padome neapstrīd, ka izpaušanu liedza konfidencialitātes iemesli. *Kadi* kunga apstākļos (kuru jau bija norādījusi ANO, un norādīšana Eiropas Savienības sarakstā bija kā "sekojošs" tiesību akts) var būt pietiekami paziņot ANO apsvērumu kopsavilkumu. Savukārt izskatāmajā gadījumā Eiropas Savienība rīkojās saskaņā ar savām autonomajām piespiedu pasākumu noteikšanas pilnvarām un tai bija jādara zināma visa informācija.

73. Kā saprotu šo problēmu, Padomes uzdotais jautājums ir tāds: vai Vispārējā tiesa pareizi uzskatīja, ka dalībvalstu priekšlikumu par iekļaušanu sarakstā nepaziņošana bankām, lai dotu tām iespēju iesniegt piezīmes par šiem priekšlikumiem, pārkāpa šo banku tiesības uz aizstāvību?

74. Nav strīda par to, ka visi priekšlikumi par iekļaušanu sarakstā galu galā tika paziņoti bankām, ka daži no tiem netika paziņoti pietiekamā termiņā, lai līdz 2010. gada 15. septembrim iesniegtu piezīmes par Lēmumu 2010/413 un Īstenošanas regulu Nr. 668/2010, vai ka – ar vienu izņēmumu – tie, kas netika paziņoti laikus, faktiski nesaturēja nekādus pierādījumus vai informāciju, kas pārsniedza apstrīdēto tiesību aktu pamatojumu. Izņēmums bija trešais priekšlikums lietā *Bank Saderat Iran*, kurā tika paziņots, ka šī banka sniedza finanšu pakalpojumus *SIG*, kas ir ANO un ES norādīta vienība. Tādējādi šī agrākā paziņošana faktiski varēja ietekmēt iespēju iesniegt piezīmes tikai attiecībā uz šo informācijas punktu.

75. Tomēr jāpiekrīt bankām, ka tām vajadzētu būt piekļuvei visiem lietas materiāliem, uz ko Padome atsaucās – vismaz tiktāl, ciktāl tajos nav konfidenciālas informācijas [38] – laikus, lai dotu tām iespēju iesniegt savas piezīmes. Tās varēja būt drošas, ka to piezīmes ir pilnīgas tikai tad, ja tām bija pilnībā pieejami vismaz nekonfidenciālie lietas materiālu elementi, ar ko bija jāpamato ierosinājums norādīt tās sarakstā.

76. Nedz arī Padomes ziņā bija izlemt, kuri punkti bija vai nebija būtiski bankām komentāru sniegšanas nolūkā [39]. Fakts, ka, izņemot atsauci uz *SIG* trešajā priekšlikumā lietā *Bank Saderat Iran*, tajos priekšlikumos, kas netika paziņoti laikus, nebija nekādas informācijas, kas jau nebija zināma bankām, nevar attaisnot to, ka šie priekšlikumi netika izpausti, vai to paziņošanas aizkavēšanu. Bankas varēja nezināt šo faktu, līdz tās nebija redzējušas šos priekšlikumus.

77. Visbeidzot, no pašas Padomes citētās judikatūras ir skaidrs, ka "Padomei ir pienākums dot pieeju visiem ar attiecīgo pasākumu saistītajiem administratīvajiem dokumentiem, kas nav konfidenciāli, tikai pēc ieinteresētās personas pieprasījuma" [40], un Padome savos prasījumos pirmajā instancē paziņoja, ka bankas bija pieprasījušas papildu informāciju par lietas materiāliem. "Autora piekrišanas princips", uz

37 — Spriedumi Padome/*Fulmen* un *Mahmoudian*, C-280/12 P, EU:C:2013:775 ("*Fulmen*"), 60. punkts, un *Kadi II*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 99. punkts.

38 — Šajās lietās priekšlikumi par iekļaušanu sarakstā, šķiet, nerada konfidencialitātes problēmas, kas varētu pamatot nevēlēšanos tos paziņot. Tajos nav nekādas informācijas, izņemot apsvērumus banku iekļaušanai sarakstā, kas izklāstīti pārsūdzētajos spriedumos (šo secinājumu 49. un 51. punkts; skat. tālāk 147. un nākamos punktus).

39 — Es neizslēgtu iespēju, ka Padome pieņem lēmumu, pamatoties tikai uz noteiktiem lietas materiāliem, nolēmusi, ka tie ir pietiekami, lai pamatotu apsvērumus banku iekļaušanai sarakstā. Tomēr šajā gadījumā tiktu pārkāptas banku tiesības uz aizstāvību, ja pēc tam apstrīdēšanas gadījumā tiesā Padome nolemtu atsaukties uz citiem punktiem, kas netika izpausti un par kuriem bankām tāpēc nebija dota iespēja izteikt savas domas.

40 — Spriedums *Bank Melli Iran*/Padome, T-390/08, EU:T:2009:401, 97. punkts.

ko atsaucās Padome minētajos prasījumos, bet ko tā nav minējusi apelācijas sūdzībā, pēc manām domām, tādas vienības tiesību uz aizstāvību ievērošanas izpratnē, kuras aktīvi ir jāiesaldē, nevar piešķirt konfidenciālas informācijas statusu dokumentam, kura vienīgais saturs saistīts ar attiecīgās vienības rīcību vai iespējamu rīcību. Šāds saturs nevar būt konfidenciāls attiecībā uz šo vienību.

78. Tādēļ uzskatu, ka Padomes argumentā šai sakarā nav identificēta neviena tiesību piemērošanas kļūda pārsūdzētajos spriedumos.

Trūkumi Padomes vērtējumā

79. Saistībā ar savu prasījumu pirmo pamatu pirmajā instancē bankas apgalvoja, ka Padome neveica patiesu lietas apstākļu izvērtēšanu, vienīgi pieņēma dalībvalstu iesniegtos priekšlikumus, kas ir trūkums, kāds ietekmē gan sākotnējo novērtējumu, gan regulāru ierobežojošo pasākumu pārskatīšanu.

80. Aplūkojot šo argumentu [41], Vispārējā tiesa uzsvēra Padomes pienākumu nodrošināt, lai apstrīdētie tiesību akti būtu pamatoti. Pieņemot sākotnējo tiesību aktu, tai ir jāizvērtē informācijas un pierādījumu, ko tai iesniegusi kāda dalībvalsts, atbilstība un pamatotība Lēmuma 2010/413 23. panta 2. punkta kontekstā. Pieņemot turpmākos tiesību aktus, kas skar to pašu vienību, tai ir jāpārskata vajadzība piemērot šos pasākumus, ņemot vērā šīs vienības piezīmes. Šajās lietās nebija nekādas norādes, ka Padome pirms sākotnējo tiesību aktu pieņemšanas par banku iekļaušanu sarakstā bija pārbaudījusi iesniegto materiālu atbilstību un pamatotību; patiešām, kļūdaini apgalvojumi par valsts īpašuma tiesībām norādīja uz to, ka šāda pārbaude nav notikusi. Tādējādi, "pieņemot Lēmumu 2010/413 un Īstenošanas regulu Nr. 668/2010, Padome nav ievērojusi pienākumu pārbaudīt tai iesniegtās informācijas un pierādījumu attiecībā uz prasītāju atbilstību un pamatotību, tādējādi padarot šos tiesību aktus par prettiesiskiem". Tomēr turpmākajos tiesību aktos Padome izlaboja nepareizos apgalvojumus un reaģēja uz banku piezīmēm, norādot, ka tā ir pārskatījusi lietas apstākļus, ņemot vērā šīs piezīmes.

81. Vispārējā tiesa tomēr nenorādīja, ar kuru no atcelšanas pamatiem, kas minēti LESD 263. panta otrajā daļā (kompetences trūkums, būtiski procedūras noteikumu pārkāpumi, Līgumu vai jebkuru ar to piemērošanu saistītu tiesību normu pārkāpumi vai pilnvaru nepareiza izmantošana) tā pamatojusi savu konstatējumu, ka sākotnējo tiesību aktu trūkums bija to prettiesiskums. Pēc Tiesas lūguma apelācijas tiesvedības dalībnieki ir izteikuši savu viedokli par šo jautājumu.

82. Padome uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, konstatējot, ka, pieņemot sākotnējo tiesību aktu, ar ko tiek noteikti ierobežojoši pasākumi, tai ir pienākums izvērtēt dalībvalstu iesniegtās informācijas un pierādījumu atbilstību un pamatotību. Kādi elementi būtu jāuzrāda, lai pierādītu, ka šāda pārbaude ir notikusi? Turklāt pierādījumi par bankas atbalstu Irānas kodolieroču izplatīšanas darbībām tika iegūti no konfidenciāliem avotiem, kas Padomes locekļiem kopumā nebija pieejami; viņi nevarēja veikt šādu pārbaudi, un konstatējums, ka viņi to nedarīja, tāpēc bija nebūtisks.

83. Attiecībā uz atcelšanas juridisko pamatu Padome atzīmē, ka banku norādītie pamati bija balstīti uz pamatojumu, kas atbilst "būtiskam procedūras noteikumu pārkāpumam". Tomēr Vispārējās tiesas konstatētie trūkumi nebija pienākuma norādīt pamatojumu vai tiesību uz aizstāvību vai efektīvu tiesisko aizsardzību pārkāpums. Šīs tiesības nevar piemērot, pirms ir pieņemts sākotnējais lēmums par līdzekļu iesaldēšanu; jāsaglabā pārsteiguma efekts, kas ir būtiski tiesību akta efektivitātei [42]. Tiesības uz

41 — Skat. spriedumu *Bank Mellat*, T-496/10, EU:T:2013:39, 97.–104. punkts, un spriedumu *Bank Saderat Iran*, T-494/10, EU:T:2013:59, 91.–98. punkts.

42 — Spriedums *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461 ("*Kadi I*"), 338.–341. punkts.

aizstāvību un efektīvu tiesību aizsardzību tiesā var pārkāpt tikai pēc tam, kad šāds lēmums ir pieņemts. Katrā ziņā tas nav "būtisks procedūras noteikumu pārkāpums", ja Padome izvērtē tās informācijas atbilstību un pamatotību, kas tai iesniegta, atbalstot priekšlikumu piemērot ierobežojošus pasākumus [43].

84. Bankas norāda, ka Vispārējā tiesa nekonstatēja, ka lietas materiālos ir jābūt pierādījumiem par to, ka pārbaudes tika veiktas, tikai par to, ka tās netika veiktas. Padome nenoliedz, ka tai ir pienākums izvērtēt tai iesniegtās informācijas un pierādījumu atbilstību un pamatotību, un arī to, ka tā nav veikusi nekādas pārbaudes; tā apgalvo, ka tā nevarēja to darīt, jo tai bija bažas par konfidencialitāti. Vispārējā tiesa atsaucās uz pierādījumu trūkumu par to, ka Padome ir veikusi jebkādu pienācīgu pārbaudi, lai konstatētu, ka tā nebija to veikusi. Ja iespējamais pierādījums tika iegūts no konfidenciāliem avotiem, kas Padomei kopumā nebija pieejami, tad skaidrs, ka tas nevarēja tikt pārbaudīts. Tādā veidā bankas tika iekļautas sarakstā, pamatojoties uz pierādījumiem, ko nebija redzējis lēmuma pieņēmējs un kas nav bijuši pieejami bankām vai Tiesai.

85. Attiecībā uz atcelšanas juridisko pamatu bankas uzskata, ka, neizvērtējot informācijas un pierādījumu pret tām atbilstību un pamatotību, Padome gan i) ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā un/vai pārkāpusi banku tiesības uz aizstāvību (pārkāpts tiesiskuma princips, kas attiecas uz Līgumu piemērošanu), gan ii) nav veikusi priekšlikuma par iekļaušanu sarakstā provizorisku novērtējumu (būtiska procedūras noteikuma pārkāpums).

86. Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 23. panta 2. punktā ir noteikta Padomes atbildība par to personu iekļaušanu sarakstā, kuru aktīvi ir jāiesaldē. Tā nedrīkst šo pienākumu deleģēt dalībvalstīm. Tai un dalībvalstīm ir pienākums lojāli sadarboties un nodrošināt, ka II pielikumā tiek uzskaitītas tikai un vienīgi personas, kas atbilst kritērijiem. Ja nepieciešamajā vērtēšanas procesā netiek piemēroti šie panti, tad tas ir tiesiskuma pārkāpums saistībā ar Līgumu piemērošanu.

87. Padomes pienākums jāaplūko, arī ņemot vērā spriedumu *Kadi II*, (C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518), jo īpaši pienākums, kas norādīts minētā sprieduma 114. un 115. punktā: i) "rūpīgi un objektīvi izvērtēt izvirzīto apsvērumu [vienības vai personas iekļaušanai sarakstā] pamatotību", pēc attiecīgās personas apsvērumiem izlemjot, vai to saglabāt sarakstā; un ii) izvērtēt, vai ir jālūdz ANO Sankciju komiteja un – ar tās starpniecību – ANO dalībvalsts, kas ir ierosinājusi iekļaušanu sarakstā, izpaust – konfidenciālu vai nekonfidenciālu – informāciju vai pierādījumus, lai ļautu kompetentajai Eiropas Savienības iestādei izpildīt savu pienākumu veikt rūpīgu un objektīvu pārbaudi. Vismaz daļu šīs informācijas ir pienākums vēlāk padarīt pieejamu ES tiesām tā, lai, "pārbaudot lēmuma par konkrētas personas vārda iekļaušanu vai saglabāšanu [..] sarakstā pamatā esošo iemeslu tiesiskumu", tiesas varētu "nodrošināt, lai šis lēmums [..] būtu balstīts uz pietiekami drošiem faktiem". No šī sprieduma 118. punkta izriet, ka šie pienākumi ir "procesuālās garantijas"; tādā veidā tiem saskaņā ar LESD 263. pantu jābūt būtiskiem procedūras noteikumiem. Vispārējās tiesas konstatētais trūkums ir jāuzskata par tādu, uz ko attiecas tas pats tiesiskais pamats atcelšanai kā to pienākumu pārkāpums, uz ko atsaucās Tiesa spriedumā *Kadi II*.

88. Tomēr bankas uzskata, ka spriedumā *Europäisch-Iranische Handelsbank*/Padome [44] atbalstīts alternatīvs secinājums: Padomes pienākums ir izvērtēt tai iesniegto informāciju un pierādījumus, kas pamato priekšlikumu par iekļaušanu sarakstā, un šāda pienākuma pārkāpums līdzinās acīmredzamām kļūdām vērtējumā, kas jāuzskata par tiesiskuma pārkāpumu saistībā ar Līguma piemērošanu.

43 — Padomes Reglamenta 3. panta 4. punktā noteikts: "Pagaidu darba kārtībā var iekļaut tikai tos punktus, attiecībā uz kuriem Padomes locekļiem un Komisijai dokumenti ir nosūtīti, vēlākais, dienā, kad nosūta minēto darba kārtību." Tomēr tajā nav norādīts, kādi konkrēti dokumenti ir nepieciešami konkrētam lēmumam.

44 — Spriedums *Europäisch-Iranische Handelsbank*/Padome, T-434/11, EU:T:2013:405, 166.–170. punkts, uz ko Tiesa atsaucās tās jautājumā lietas dalībniekiem (skat. šo secinājumu 81. punktu).

89. Tomēr nekas no iepriekš minētā nekavē secināt, ka ar šo Padomes kļūmi tika pārkāptas banku tiesības uz aizstāvību, ietverot pienākumu nodrošināt piekļuvi lietas materiāliem, un, loģiski, pārbaudīt arī to, vai lietas materiālos bija iekļauta minimālā nepieciešamā informācija un pierādījumi. Aizstāvības tiesību pārkāpumi ir vispārējo tiesību principu pārkāpumi, kas ir tiesību normas saistībā ar Līgumu piemērošanu.

90. Komisija nepiekrīt, ka Tiesas lietas materiāliem ir jānodrošina pierādījumi, ka Padome pirms attiecīgo tiesību aktu pieņemšanas ir pārbaudījusi tai iesniegto pierādījumu atbilstību un pamatotību. Tāpat nepareizs apgalvojums lietas materiālos nevar būt norāde uz to, ka pārbaude nav notikusi. Irānas kodolieroču izplatīšanas darbības pēc būtības ir nelegālas, tāpēc iegūtajiem pierādījumiem jābūt ļoti konfidenciāliem, lai netiktu apdraudēta starptautiskā sadarbība un personas, kuras iegūst informāciju. Tā kā Padomei šīs informācijas pārbaudei ir jānosaka līdzvērtīga konfidencialitātes pakāpe, tad Vispārējā tiesa nevar konstatēt, ka nekādas pārbaudes nav veiktas. Turklāt banku iekļaušana sarakstā ir objektīvi ticama: tās ir ietekmīgas Irānas bankas ar nozīmi starptautiskā mērogā, tās faktiski kontrolē Irānas valdība; tās nenoliedz savus darījumus ar noteiktām sarakstā iekļautajām vienībām; un tās ir nosaukusi Drošības padome. Tāpēc nevar uzskatīt, ka dalībvalstu pārstāvji, pieņemot lēmumus Padomē, vienkārši ir paļāvušies uz citu dalībvalstu priekšlikumiem, kā uz to netieši norāda Vispārējā tiesa.

91. Attiecībā uz atcelšanas juridisko pamatu Komisija piekrīt Padomei un piebilst, ka spriedumā *Europäisch-Iranische Handelsbank/*Padome (T-434/11, EU:T:2013:405) Vispārējā tiesa aplūkoja salīdzināmu argumentu, kas nosaukts par "acīmredzamu kļūdu vērtējumā". Tādējādi atbilstošais tiesiskais pamats bija "Līgumu vai jebkuru ar to piemērošanu saistītu tiesību normu pārkāpumi". Tas, ka Padome neizvērtēja tai iesniegto informāciju, šajās lietās neietekmēja banku tiesības uz aizstāvību, nepadarīja neiespējamu pārbaudi tiesā un nepārkāpa nevienu institucionālo normu Padomes lēmumu pieņemšanas procesā.

92. Attiecībā uz atcelšanas juridisko pamatu *Apvienotā Karaliste* uzskata, ka šis pamats var būt tikai "Līgumu vai jebkuru ar to piemērošanu saistītu tiesību normu pārkāpumi". Vispārējās tiesas argumentācija attiecas uz veidu, kādā Padome pieņēma šo lēmumu, nevis procesuālajiem aspektiem (piemēram, pamatojumu vai tiesībām tikt uzklausītam), kas radās pēc tā pieņemšanas. Apstrīdētie tiesību akti ir tiesību normas, kas saistītas ar Līgumu piemērošanu. Citos kontekstos, ja kompetenta iestāde nepareizi pielieto tiesību normas, pieļauj kļūdu faktu vērtējumā vai pārsniedz savas rīcības brīvības robežas, tad lēmums tiks atcelts, pamatojoties uz kļūdu vērtējumā. Tādējādi jebkura kļūda vērtējumā, nosakot ierobežojošus pasākumus bankām, būtu tiesiskuma pārkāpums, ļaujot noteikt šādus pasākumus.

93. Šķiet, vispirms jābūt skaidrībai par to, uz kāda pamata Vispārējā tiesa nosprieda, ka Padomes pienākuma "izvērtēt tai iesniegtās informācijas un pierādījumu pret prasītāju atbilstību un derīgumu" neizpildīšanas sekas bija tādas, ka sākotnējie pasākumi bija "prettiesiski".

94. Manuprāt, šis pamats var būt tikai būtisks procedūras noteikumu pārkāpums vai tiesiskuma pārkāpums saistībā ar Līgumu piemērošanu (un proti, šajās lietās tas ir pienākums pareizi izvērtēt faktus). Aplūkojot jautājumu ar vispārēju nosaukumu "pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpums, prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpums un tās tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pārkāpums", šķiet, ka Vispārējā tiesa ir uzskatījusi, ka tas attiecas uz būtisku procedūras noteikumu pārkāpumu.

95. Tomēr šķiet, ka nav precedenta uzskatam, ka iepriekšēja informācijas vai pierādījumu atbilstības un pamatotības izvērtēšana pirms pirmās iekļaušanas sarakstā, lai gan principā, bez šaubām, ir ļoti vēlama, kad vien apstākļi to atļauj, ir "būtisks procedūras noteikums" lēmuma pieņemšanai. Ja tā būtu, tad ikviena *visas* pieejamās tiesību akta pieņemšanas pamatojumu atbalstošās informācijas neizvērtēšanas

rezultātā šis tiesību akts varētu tikt automātiski atzīts par spēkā neesošu. Tādēļ par labāku atzīstams šķiet pieiet šim jautājumam, pamatojoties uz to, ka šāda nolaidība var ievērojami palielināt risku pieļaut kļūdas vērtējumā, kas pēc tam varētu radīt tiesiskuma pārkāpumu saistībā ar Līgumu piemērošanu.

96. Cita pieeja būtu uzskatīt, ka tas, ka Padome pilnībā rūpīgi nepārbaudīja tai iesniegtos priekšlikumus par iekļaušanu sarakstā, pārkāpa banku tiesības uz aizstāvību. Atbilstoši noteiktajām tiesību normām visos procesos, kam iespējams beigties ar personai nelabvēlīgu tiesību aktu, tiesību tikt uzklausītam ievērošana ir ES tiesību pamatprincips, ko ir pienākums garantēt arī tad, ja nav īpašu noteikumu, un saskaņā ar ko tiek pieprasīts, lai to lēmumu adresāti, kas būtiski ietekmē to intereses, atrastos situācijā, kurā tie var efektīvi izteikt savu viedokli [45], un šīs tiesības ir būtisks procedūras noteikums [46]. Ja Padome pati neizvērtēja pierādījumus, kas atbalstīja priekšlikumus par iekļaušanu sarakstā, tad bankas nepārprotami nevarēja atrasties situācijā, kurā izteikt savu viedokli par šiem pierādījumiem.

97. Tomēr pierādījumu atbilstības un pamatotības neizvērtēšana pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas nevar loģiski ietekmēt tādas personas tiesības uz aizstāvību, uz kuru attiecas šis lēmums, ja vien šai personai nav bijušas (un šis nebija tāds gadījums) tiesības tikt uzklausītai pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas [47]. Pilnīgi atsevišķs jautājums ir tas, kādu informāciju un pierādījumus varēja vai vajadzēja atklāt bankām vēlākā procesa stadijā un/vai ko izskatīja Vispārējā tiesa. Kā norāda Padome, tad sākotnējiem lēmumiem bija vajadzīgs pārsteiguma efekts [48]. Brīdī, kad bankas varēja apstrīdēt šos lēmumus, tās varēja paziņot par ikvienu šādu trūkumu novērtējumā. Tādējādi to tiesības uz aizstāvību neietekmētu nekādi iekšējie trūkumi agrākajā lēmumu pieņemšanas procesā.

98. Tāpēc šķiet, ka Vispārējās tiesas procesuālā kritika par tās informācijas un pierādījumu atbilstības un pamatotības nenovērtēšanu, kas pamatoja priekšlikumus par iekļaušanu sarakstā, nevarēja būt patstāvīgs pamats minēto divu tiesību aktu atcelšanai. Tas nenozīmē, ka kritika nebija pamatota, bet šķiet par labāku atzīstams uzskatīt, ka kaut kādu pazīmju neesamība, ka Padome būtu novērtējusi tās rīcībā esošās informācijas un pierādījumu atbilstību un pamatotību, bija faktors, ko varēja ņemt vērā, izskatot Padomes vērtējuma kvalitāti pēc būtības.

99. Tādēļ uzskatu par pamatotu Padomes argumentu apelācijas sūdzībā tādā apmērā, ka Vispārējā tiesa ir kļūdījusies, uzskatot, ka priekšlikumu par iekļaušanu sarakstā pamatojošās informācijas un pierādījumu atbilstības un pamatotības neizvērtēšana nozīmē sākotnējo tiesību aktu prettiesiskumu. Tomēr šis secinājums kā tāds nenozīmē, ka pārsūdzētos spriedumus var atcelt vienīgi ar šo pamatojumu. Jautājumi par pierādījumu trūkumu (vai pierādījumu neizvērtēšanu) rodas arī atbilstoši nākamajam apelācijas sūdzības pamatam.

45 — Skat., piemēram, spriedumu Komisija/*Lisrestal* u.c., C-32/95 P, EU:C:1996:402, 21. punkts un tajā minētā judikatūra.

46 — Skat., piemēram, spriedumu Komisija/Itālija, 31/69, EU:C:1970:10, 13. punkts. Tomēr var būt izņēmumi – skat., piemēram, spriedumu Parlaments/*Reynolds*, C-111/02 P, EU:C:2004:265, 57.–60. punkts, kur amatpersonas nosūtīšanu darbā pagaidu amatā, ko ieņem pēc politiskās grupas ieskatiem, varēja izbeigt bez obligātas šīs amatpersonas uzklausīšanas, ja attiecīgā amatpersona bija zaudējusi šīs grupas uzticību.

47 — Lai gan atzīmēju *Lord Sumption* piezīmes lietā *Bank Mellat* pret *Her Majesty's Treasury* (Nr. 2), kas minēta 21. zemsvītras piezīmē, 32. un nākamie punkti, tās tika izteiktas atšķirīgā procesuālajā situācijā. Kas attiecas uz mani, es neesmu gatava izslēgt iespēju, ka ļoti ārkārtējos apstākļos pārsteiguma efekts var nebūt būtisks. (Viens piemērs varētu būt tad, ja aizdomās turētā persona jau likumīgi tiek turēta apstākļos, kad nespēj sarakstīties un sazināties un tāpēc nevar pārskaitīt naudas līdzekļus pirms iekļaušanas sarakstā). Tomēr ir skaidrs, ka pārsteigums parasti būs nepieciešams, lai garantētu efektivitāti.

48 — Skat. šo secinājumu 83. punktu un 42. zemsvītras piezīmi; skat. arī spriedumu *Bank Melli Iran*/Padome, C-548/09 P, EU:C:2011:735, 90. punkts.

Padomes acīmredzama kļūda vērtējumā

100. Pirmajā instancē bankas apgalvoja, ka pamatojums, uz ko atsaucās Padome, neatbilda Lēmumā 2010/413, Regulā Nr. 423/2007, Regulā Nr. 961/2010 un Regulā Nr. 267/2012 paredzētajiem nosacījumiem un nebija pamatots ar pierādījumiem. Tādējādi Padome pieļāva acīmredzamu kļūdu vērtējumā, nosakot ierobežojošos pasākumus, balstoties uz šo pamatojumu.

101. Abos spriedumos [49] Vispārējā tiesa atsaucās uz savu judikatūru [50] par to, ka ierobežojošus pasākumus nosakoša tiesību akta pārbaude tiesā attiecas uz tā pamatojumam minēto faktu un apstākļu izvērtēšanu un uz pierādījumu un informācijas izvērtēšanu, ar ko šis vērtējums ir pamatots. Apstrīdēšanas gadījumā Padomei ir jāuzrāda šie pierādījumi un informācija izskatīšanai tiesās. Vispārējā tiesa šai ziņā pārbaudīja, vai pamatoti bija tie apsvērumi, kas nebija pārāk nenoteikti.

102. Attiecībā uz Bank Mellat [51] Vispārējā tiesa konstatēja, ka i) pamatojums (valsts banka saskaņā vienīgi ar Lēmumu 2010/413 un Īstenošanas regulu Nr. 668/2010) bija kļūdains un nevarēja pamatot ierobežojošos pasākumus šajos tiesību aktos.

103. Attiecībā uz iv) pamatojumu (mātesuzņēmums *FEE* bankai, kuru norādījusi Drošības padome), ANO DPR 1929 *FEE* bankas norādīšana pamatota tikai ar *Bank Mellat* iespējamo līdzdalību kodolieroču izplatīšanā, kas būtībā atbilst vii) pamatojumam (atvieglojusi miljonu dolāru kustību Irānas kodolieroču programmai vismaz kopš 2003. gada). Tas bija balstīts tikai uz pieņēmumu, nebija atšķirīgs no iemesliem par pašu *Bank Mellat* un nevarēja pamatot ierobežojošus pasākumus pret to.

104. Attiecībā uz v) pamatojumu (pakalpojumi *AEOI* un *Novin*) nebija nekādu pierādījumu vai informācijas, ka *Bank Mellat* sniegusi pakalpojumus *AEOI*. Tā atzina pakalpojumu sniegšanu *Novin*, taču paskaidroja, ka pārstāja to darīt, tiklīdz pret *Novin* tika pieņemti ierobežojoši pasākumi. Vai ar šādiem pakalpojumiem tika sniegts atbalsts kodolieroču izplatīšanai Lēmuma 2010/413, Regulas Nr. 423/2007, Regulas Nr. 961/2010 un Regulas Nr. 267/2012 nozīmē? Jautājums bija par to, vai banka rīkojās, lai izbeigtu sniegt pakalpojumus, tiklīdz tā zināja vai tai pamatoti varēja rasties aizdomas, ka *Novin* iesaistīta kodolieroču izplatīšanā. Padome nebija iesniegusi detalizētus un konkrētus pierādījumus vai informāciju, kas liktu domāt, ka šī banka zināja par *Novin* līdzdalību pirms ANO ierobežojošo pasākumu pieņemšanas. Par sekojošo laika posmu iestādes piekrita, ka pēc bankas tūlītējiem norādījumiem *Novin* netika sniegti nekādi turpmāki pakalpojumi, neskaitot nenokārtotos maksājumus, kas nebija saistīti ar kodolieroču izplatīšanu. Norādot, ka Lēmuma 2010/413 20. panta 6. punktā, Regulas Nr. 423/2007 9. pantā, Regulas Nr. 961/2010 18. pantā un Regulas Nr. 267/2012 25. pantā būtībā atļauts atcelt naudas līdzekļu iesaldēšanu, lai veiktu paredzētos maksājumus saskaņā ar saistībām, ko uzņēmušās attiecīgās vienības pirms iekļaušanas sarakstā, ar nosacījumu, ka tie nav saistīti ar kodolieroču izplatīšanu, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka lietas apstākļi nepamato ierobežojošus pasākumus pret šo banku. Tā kā ierobežojošie pasākumi nebija pamatoti atbilstoši i), iv) vai v) pamatojumam, tad Vispārējā tiesa pieņēma *Bank Mellat* otro prasības pamatu.

105. Attiecībā uz Bank Saderat Iran [52] Vispārējā tiesa konstatēja, ka i) pamatojums (prasītāja 94 % apmērā pieder valstij Lēmumā 2010/413 un Īstenošanas regulā Nr. 668/2010, daļēji atrodas valsts īpašumā sekojošajos tiesību aktos) bija kļūdains attiecībā uz 94 % daļu un nepietiekams attiecībā uz daļēju īpašumu, lai tas nozīmētu, ka banka atbalsta kodolieroču izplatīšanu. Tādējādi tas neattaisnoja ierobežojošos pasākumus.

49 — Skat. *Bank Mellat*, T-496/10, EU:T:2013:39, 109.–112. punkts, un *Bank Saderat Iran*, T-494/10, EU:T:2013:59, 103.–106. punkts.

50 — Spriedums *Bank Melli Iran*/Padome, T-390/08, EU:T:2009:401, 37. un 107. punkts.

51 — Skat. *Bank Mellat*, T-496/10, EU:T:2013:39, 113.–139. punkts.

52 — Skat. *Bank Saderat Iran*, T-494/10, EU:T:2013:59, 106.–117. punkts.

106. Attiecībā uz iv) pamatojumu (*MEC* akreditīvu apstrādāšana 2003. gadā) Padome nebija konstatējusi, ka pakalpojumi tika sniegti *MEC* vai ka banka zināja par to, ka šī uzņēmējsabiedrība, kam 2003. gadā vēl netika piemēroti ierobežojoši pasākumi, iesaistīta kodolieroču izplatīšanā. Tāpēc šis iemesls nepamatoja ierobežojošus pasākumus.

107. Tas pats attiecās uz v) pamatojumu (pakalpojumi *SIG*), cik vien tas bija saistīts ar Lēmumu 2011/783, Īstenošanas regulu Nr. 1245/2011 un Regulu Nr. 267/2012. Padome nebija uzrādījusi neko tādu, lai pierādītu, ka banka sniegusi finanšu pakalpojumus *SIG* pēc ierobežojošu pasākumu pieņemšanas pret to vai iepriekš bijusi informēta par grupas līdzdalību kodolieroču izplatīšanā.

108. Attiecībā uz iii) pamatojumu (pakalpojumi *DIO* un *IEI*) banka piekrita, ka *DIO* un *IEI* bija iesaistītas kodolieroču izplatīšanā un ka tā agrāk bija strādājusi ar to akreditīviem, bet nepiekrita, ka šie pakalpojumi bija pamats ierobežojošu pasākumu pieņemšanai – tie bija parastie banku pakalpojumi, kas saistīti ar eksporta akreditīviem, ko izdevušas trešo personu bankas, kuras nav saistītas ar kodolieroču izplatīšanu. Tāpēc Vispārējā tiesa lūdza Padomei informāciju par akreditīviem, bet Padome nekādu informāciju nesniedza. Vispārējā tiesa nepiekrita argumentam, ka arī banka neuzrādīja nekādu informāciju. Padomei bija jāuzrāda pierādījumi un informācija, uz ko tā atsaucās. To nevajadzētu ietekmēt faktam, ka nebija iespējams noteikt, vai bankas argumenti ir pamatoti. Tā kā iemesls bija apstāklis, ka Padome neizpildīja savu pienākumu iesniegt atbilstošus pierādījumus un informāciju, tad otrs prasības pamats tika pieņemts.

109. Apelācijas sūdzībā *Padome* norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, apmierinot banku prasījumus.

110. Pirmkārt, tā apgalvo, ka ģenerāladvokāta Ī. Bota šaubas lietā *Kadi II*[53] par to, vai judikatūra par sarežģītu ekonomikas vērtējumu pārbaudes pilnīgumu tiesā būtu jāpiemēro terorisma lietās un vai izlūkošanas informācijas analīzei un avotiem vajadzētu būt pakļautiem izskatīšanai ES tiesās, būtu jāattiecina uz Irānas nelegālo kodolprogrammu darbību. Kad apstiprinošie pierādījumi un informācija par priekšlikumu iekļaušanai sarakstā tiek iegūta no konfidenciāliem avotiem, tad Padome var likumīgi aizsargāt šos avotus, balstoties uz pamatojumu, ko ierosinājusi attiecīgā dalībvalsts, ar noteikumu, ka tas ir objektīvi ticams. Tā tas bija gadījumā ar starptautiskā mērogā nozīmīgām Irānas bankām, ko efektīvi kontrolē Irānas valdība, atbilstoši savstarpējās uzticības principam starp dalībvalstīm un starp dalībvalstīm un Eiropas Savienības iestādēm, un lojālas sadarbības principam LES 4. panta 3. punktā.

111. Pēc tam Padome citē Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru: "tiesības iepazīties ar attiecīgajiem pierādījumiem nav absolūtas. Ikvienā kriminālprocesā var būt konkurējošas intereses – piemēram, valsts drošība vai nepieciešamība aizsargāt lieciniekus, pret kuriem var tikt vērstas represijas, vai paturēt noslēpumā policijā izmantotās likumpārkāpumu izmeklēšanas metodes –, kas ir jāsabalansē ar apsūdzētās personas tiesībām [..]. Dažos gadījumos var būt nepieciešams neizpaust konkrētus pierādījumus aizstāvībai, lai aizsargātu cita indivīda pamattiesības vai nodrošinātu sevišķas sabiedrības intereses"[54]. Šis formulējums attiecās uz apsūdzībām kriminālllietās, un tas *a fortiori* jāpiemēro ierobežojošiem pasākumiem, kas ir tikai piesardzības pasākumi. Ja tiktu izpausti konfidenciāli pierādījumi, tad fizisku personu dzīvība vai drošība varētu tikt apdraudēta un izmantotās metodes pakļautas riskam. Ja informāciju konfidenciāli sniedz kāda trešā valsts, tad jāsaglabā starptautiskā sadarbība.

112. Padome turklāt uzskata, ka Vispārējā tiesa, izvērtējot pamatojumu, nav piešķirusi pietiekamu nozīmi ANO DPR. Spriedumā *Kadi I* Tiesa uzsvēra, ka "[ES] ir jāpievērš īpaša uzmanība apstāklim, ka saskaņā ar ANO Statūtu 24. pantu Drošības padomes rezolūciju pieņemšana atbilstoši ANO Statūtu VII nodaļai ir galvenais šīs starptautiskās institūcijas pienākums, lai pasaules mērogā nodrošinātu

53 — Secinājumi lietā Komisija/*Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:176 ("*Kadi II*"), 66. punkts.

54 — Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2000. gada 16. februāra spriedums lietā Nr. 27052/95 *Jasper* pret Apvienoto Karalisti [Lielā palāta], 52. punkts.

mieru un drošību [..]"[55]. Kā piebilda ģenerāladvokāts Ī. Bots lietā *Kadi II* par cīņu pret terorismu, tā ietver "uzticēšanos un sadarbību, nevis neuzticēšanos" starp ES un Apvienoto Nāciju Organizāciju, kurām pamattiesību aizsardzība ir kopīga vērtība[56]. Šie apsvērumi saskan ar LES 3. panta 5. punktu un 21. panta 1. punktu un 2. punkta c) apakšpunktu un 2007. gada 13. decembra Deklarāciju Nr. 13.

113. Padome tad izsaka īpašus apsvērumus par katru no pārsūdzētajiem spriedumiem.

114. Lietā *Bank Mellat*, pirmkārt, Vispārējā tiesa kļūdaini uzskatījusi, ka iv) pamatojumam (mātesuzņēmums *FEE* bankai, kura ir norādīta ANO DPR 1929) bija jāatšķiras no pārējiem apsvērumiem par *Bank Mellat*. Būtiskāk ir tas, ka, noraidot Drošības padomes paziņojumu par to, ka *Bank Mellat* veicināja Irānas kodolprogrammas, raķešu un aizsardzības programmu struktūru darījumus, kā vienīgi apgalvojumus, Vispārējā tiesa neņēma vērā judikatūru par attiecībām starp ES tiesībām un ANO DPR, kā arī ES Līgumu noteikumus. Tai vajadzēja atrast Drošības padomes skaidru paziņojumu, lai sniegtu pietiekamu pamatojumu ES ierobežojošajiem pasākumiem pret *Bank Mellat*.

115. Attiecībā uz konstatējumu, ka v) pamatojums (banku pakalpojumi *Novin*) nepamatoja apstrīdētos tiesību aktus, jo, uzzinot par *Novin* norādīšanu, banka bija izbeigusi ar to attiecības, Padome norāda, ka pakalpojumu sniegšana *Novin*, kamēr tā bija iesaistīta Irānas kodolieroču izplatīšanas darbību izstrādē, pierāda, ka banka nākotnē var sniegt šādus pakalpojumus citiem, kas iesaistīti tādās pašās darbībās. Tāpēc bija pamatota aktīvu iesaldēšana kā piesardzības pasākums, neatkarīgi no tā, vai banka patiesībā varēja zināt, ka šīs vienības bija iesaistītas šajās darbībās, vai sniegtie pakalpojumi tiktu izmantoti saistībā ar tām. Pakalpojumi *Novin* bija atbalsts Irānas kodolieroču izplatīšanas darbībām Lēmuma 2010/413, Regulas Nr. 961/2010 un Regulas Nr. 267/2012 nozīmē, kuru Vispārējā tiesa interpretēja pārlieku šauri. Tādējādi tā pretēji pati savai judikatūrai[57] arī ar savu novērtējumu aizstāja Padomes novērtējumu par faktiem, kas pamato līdzekļu iesaldēšanas piemērošanu.

116. Lietā *Bank Saderat Iran* Padome uzskata, ka Vispārējā tiesa nepamatoti nav ņēmusi vērā ANO DPR 1803, kurā valstis aicinātas "piesardzīgi novērot finanšu iestāžu darbību savā teritorijā [..], jo īpaši ar [..] *Bank Saderat* un [tās] filiālēm un meitasuzņēmumiem ārzemēs, lai izvairītos no tā, ka šādas darbības veicina ar kodolieroču izplatīšanu saistītas darbības vai kodolieroču piegādes sistēmu izstrādāšanu, kā minēts rezolūcijā 1737 (2006)". Bija jābūt dibinātam iemeslam uzskatīt, ka šī banka veicināja Irānas kodolieroču izplatīšanas darbības, bet Vispārējā tiesa neatzina šo faktu.

117. Turklāt iii) pamatojums (akreditīvu apstrādāšana *DIO* un *IEI*, kad abas jau bija norādījusi ANO un ES) pats par sevi bija pietiekams, lai attaisnotu ierobežojošos pasākumus. Akreditīvi *DIO* un *IEI* eksportētajām precēm varēja būt netieši saistīti ar Irānas kodolieroču izplatīšanas darbībām. Tādēļ nav pareizi uzskatīt, ka eksporta akreditīvu apstrādāšana norādīto vienību interesēs nevarēja attaisnot līdzekļu iesaldēšanas noteikumu piemērošanu pret šo banku. Jau atkal Vispārējā tiesa izmantoja ārkārtīgi šauru interpretāciju un ar savu vērtējumu aizstāja Padomes vērtējumu. Jebkurā gadījumā, tā kā Padome norādīja bankas akreditīvu darbību datumu (2009. gada marts) un attiecīgās sarakstā iekļautās vienības (*DIO* un *IEI*) un tā kā šie fakti netika noliegti, tad bankai, nevis Padomei būtu jālūdz sniegt papildu informāciju.

118. Komisija uzsver, ka banku darbība ir jāskata globāli. Iekļaušana sarakstā tika izskatīta Drošības padomes līmenī, un Padomei ir pienākums ņemt vērā šādus ieteikumus. Vispārējā tiesa nevarēja tikai izskatīt Padomes pierādījumus par konkrētiem darījumiem un ignorēt faktu, ka banku darbības starptautiski tika uzskatītas par aizdomīgām saistībā ar Irānas kodolieroču izplatīšanu. Ierobežojošos pasākumus tika nolemts pieņemt, reaģējot uz Irānas kodolprogrammas turpināšanu, kad nenotika sadarbība ar *IAEA*. Vairāku Irānas banku aktīvi ir iesaldēti, pamatojoties uz to, ka Irāna izmantos banku

55 — Spriedums *Kadi I*, C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 294. punkts.

56 — Secinājumi lietā *Kadi II*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:176, 85. punkts.

57 — Skat. spriedumu *People's Mojahedin Organization of Iran*/Padome, T-256/07, EU:T:2008:461, 138. punkts un tajā minētā judikatūra.

iestādes, lai samaksātu par ievestajiem materiāliem un tehnoloģijām. Irānas importētājam ir iespēja vērsties starptautiskā Irānas bankā pēc akreditīviem. Šādas bankas izslēgšana no nozīmīgākā tirgus ir noderīga starptautiskās sabiedrības mērķu sasniegšanai. Vispārējā tiesa nepievērsa uzmanību Padomes politiskajai rīcības brīvībai, nosakot draudu nopietnību un izvēloties līdzekļus to novēršanai.

119. Attiecībā uz *Bank Mellat* Komisija norāda, ka pakalpojumu sniegšana *Novin* pagātnē skaidri parāda, ka šī banka var sniegt pakalpojumus importētājiem, kuri iesaistīti kodolieroču izstrādāšanā un izplatīšanā. Padomei ir jāspēj nepieļaut šādu pakalpojumu sniegšanu nākotnē bez nepieciešamības pierādīt tiešu saikni starp konkrētiem pakalpojumiem vai darījumiem un kodolieroču izplatīšanu. Līdzsvarojot uzskaitīto vienību tiesības ar ES drošības interesēm, Padomei ir jābūt kaut kādai rīcības brīvībai, nosakot, vai finanšu pakalpojumu sniegšana palīdz sarakstā minētajām vienībām kodolieroču izplatīšanas darbībās.

120. Attiecībā uz *Bank Saderat Iran* Komisija norāda, ka šī banka atzīst pakalpojumu sniegšanu vismaz *DIO* un *IEI*, kuras abas nodarbojās ar kodolieroču izplatīšanu; tādā veidā tas atbilst Regulas Nr. 267/2012 23. panta 2. punkta a) apakšpunkta (“sniedz atbalstu ar kodolieroču izplatīšanu saistītās Irānas darbībās”) kritērijam. Nav vajadzības pierādīt, ka konkrētie pakalpojumi vai darījumi bija tieši saistīti ar šādām darbībām, maz ticams, ka to vienību naudas līdzekļi un aktīvi, par kurām ir zināms, ka tās nodarbojas ar kodolieroču izplatīšanu, tiks sadalīti tā, lai nošķirtu ar kodolprogrammu saistītās darbības no citām darbībām. Kā Vispārējā tiesa pati konstatēja spriedumā *Bank Mellat* [58], tad ārvalstu finanšu uzņēmumam jāpārtrauc jebkādas attiecības ar klientu, tiklīdz tam rodas saprātīgas aizdomas, ka šis klients ir iesaistīts kodolieroču izplatīšanā, ir tieši saistīts ar to vai sniedz tai atbalstu.

121. Apvienotā Karaliste piekrīt abām iestādēm un norāda, ka Vispārējā tiesa ir kļūdījusies, izmantojot spriedumam lietā *Bank Melli Iran* [59] līdzīgu pieeju. Maksājumi katrā no lietām (kodolpētniecības un attīstības organizācijas stipendijas un izdevumi, kas bija pamatā iekļaušanai sarakstā lietā *Bank Melli Iran*, un akreditīvu apstrādāšana aizsardzības un elektrotehniskās rūpniecības struktūrām šajā lietā) tika veikti pēc attiecīgo vienību norādīšanas sarakstā. Apvienotā Karaliste atzīmē arī to, ka spriedumā *Fulmen* [60] tika izvirzīta nepieciešamība līdzsvarot bažas par drošību un nodrošināt, ka ES iestāžu pieņemtie lēmumi ir atbilstoši un pamatoti.

122. Bankas norāda uz Padomes argumentiem, ka nevis apgalvojumi bija pamatoti ar pierādījumiem, bet ka tai nav jāsniedz nekāds pamatojums vai pierādījumi. Tās atzīmē arī to, ka abās lietās netiek apstrīdēta i) pamatojuma nepietiekamība (valsts kontrole). Turklāt Padome nav tiesīga apgalvot, ka Vispārējā tiesa nav pienācīgi ņēmusi vērā pamatā esošo pierādījumu konfidenciālos avotus, jo tā pirmajā instancē nebija atsaukusies uz konfidencialitāti. Arguments, ka uzticības un sadarbības starp iestādēm un dalībvalstīm principi ļauj Padomei paļauties uz atsevišķu dalībvalsti, kas to informē, ka pierādījumi pastāv, ir pretrunā tiesiskumam. Katra no bankām šai ziņā identificē sešus turpmāk minētos punktus.

123. Pirmkārt, Padomes pienākums atsaukties uz pierādījumiem izriet no tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Lēmuma par iekļaušanu sarakstā materiālās likumības pienācīga izskatīšana tiesā attiecas arī uz to faktu, pierādījumu un informācijas pareizības izvērtēšanu, ar ko tas ir pamatots, nevis tikai uz teorētisku varbūtību [61].

124. Otrkārt, nosakot pierādīšanas pienākumu tai vienībai, kurai noteiktas sankcijas, tiek pieprasīts tai pierādīt negatīvu faktu, kas ir nozīmīga un neatbilstoša atkāpšanās no Tiesas judikatūras.

58 — T-496/10, EU:T:2013:39, 125. punkts.

59 — Spriedums *Bank Melli Iran*/Padome, T-35/10 un T-7/11, EU:T:2013:397, 143.–149. punkts.

60 — Spriedums *Fulmen*, C-280/12 P, EU:C:2013:775.

61 — Spriedumi *E* un *F*, C-550/09, EU:C:2010:382, 57. punkts; *Melli Bank*/Padome, C-380/09 P, EU:C:2012:137, 46. punkts; *OMPI*, T-228/02, EU:T:2006:384, 159. punkts; *Fulmen*/Padome, T-439/10 un T-440/10, EU:T:2012:142, 96. un 97. punkts, un *Kadi II*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 142. punkts.

125. Treškārt, atbilstoši lojālas sadarbības principam dalībvalstīm tiek pieprasīts būt atklātām ar Padomi, bet Padomei – atklātai un vaļsirdīgai tiesvedībā.

126. Ceturtkārt, Padomes nostāja līdzinās paļāvībai uz atsevišķas dalībvalsts novērtējumu tam, vai pastāv pamatoti un droši pierādījumi par uzvedību, kas atbilst norādīšanas sarakstā kritērijam. Tā tiek izsmieta prasība, ka Padomei ir pienākums rīkoties vienprātīgi, nosakot ierobežojošus pasākumus [62], un acīmredzamā nepieciešamība lēmuma pieņēmējam darboties, pamatojoties uz pierādījumiem, ko tas var redzēt un novērtēt. Šīs funkcijas deleģēšana vienai atsevišķai dalībvalstij ir atteikšanās no atbildības, ir klaji nelikumīga un nav atļauta (vēl jo mazāk nepieciešama) saskaņā ar lojālas sadarbības principu.

127. Piektkārt, nepieciešamība aizsargāt konfidenciālu informāciju varētu attaisnot pierādījumu nepaziņošanu lietas dalībniekiem vai to advokātiem. Ar to nevar pamatot Padomes izmantoto pierādījumu neizpaušanu Tiesai, kurā tiek izskatīts pieteikums par akta atcelšanu. Padome ievērojami pārsniedz Eiropas Cilvēktiesību tiesas sprieduma lietā *Jasper* [63] noteikto. Nav būtiski, ka Reglamentā nav skaidri paredzēts, ka ES tiesas ņem vērā pierādījumus, kas nav darīti zināmi lietas dalībniekiem vai advokātiem; Reglamenta noteikumi ir jāinterpretē, ņemot vērā primāro tiesību konfidencialitātes saistības, kas ir visām ES iestādēm, tai skaitā Tiesai [64]. Tādējādi Tiesa var paredzēt, ka konfidenciālus pierādījumus var apskatīt pati Tiesa, nevis lietas dalībnieki vai to advokāti.

128. Sestkārt, Padome nevar vienkārši apgalvot, ka pastāv bažas par drošību; tai ir pienākums sniegt pietiekami detalizētu informāciju Tiesai, lai izvērtētu to esamību un pamatotu procesuālo tiesību ierobežojumu. Valsts kontekstā, kad tiek izmantoti drošības apsvērumi, lai attaisnotu nepilnīgu informācijas izpaušanu, tad kompetentajai iestādei ir jāpierāda, ka tās drošība citādi būtu apdraudēta; nepastāv tāda prezumpcija, ka minētie apsvērumi pastāv un ir pamatoti [65]. Tas pats pēc analoģijas ir jāpiemēro arī Padomei.

129. Atbildot Apvienotajai Karalistei, bankas norāda uz savu lietu apstākļu atšķirību no sprieduma *Bank Melli Iran* (T-35/10 un T-7/11, EU:T:2013:397). Šajā lietā Vispārējā tiesa tika konstatējusi faktu, ka prasītāja veica maksājumus *AEOI* vārdā, un, ievērojot to, ka augsti kvalificēts personāls ir īpaši nozīmīgs kodolpētniecībai un izstrādei, izglītības šajā jomā nodrošināšanai paredzētu pat salīdzinoši nelielu stipendiju izmaksa ir atbalsts šādām darbībām. Šeit nebija iespējama nekāda salīdzināma faktu konstatēšana, jo Padome nesniedza nekādu sīkāku informāciju. Kas attiecas uz atsauci uz spriedumu *Fulmen* (C-280/12 P, EU:C:2013:775), bankas uzskata, ka sprieduma šajā lietā 57.–83. punktā tiek aizstāvēta to pozīcija, jo īpaši 78. punktā: "[..] tā kā Savienības kompetentā iestāde ir atteikusies iesniegt pierādījumus Savienības tiesā, tai, [..] ir jāpamatojas tikai uz to informāciju, kas tai ir tikusi paziņota".

130. Attiecībā uz iv) pamatojumu (mātesuzņēmums *FEE* bankai, kura ir norādīta ANO DPR 1929) tās lietā *Bank Mellat* apgalvo, ka prasība, ka ES tiesām vajadzētu pievērst pienācīgu uzmanību Apvienoto Nāciju Organizācijai, nevar atbrīvot tās no ES tiesību aktu likumības pārbaudes. Tiesai ir pienākums nodrošināt pilnīgu pārbaudi, ņemot vērā pamattiesības saskaņā ar ES tiesībām, katram ES tiesību aktam, kas izstrādāts, lai īstenotu Drošības padomes rezolūcijas, kas pieņemtas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu VII nodaļu [66]. Turklāt Drošības padome nolēma nenorādīt sarakstā *Bank Mellat*. Padome neīstenoja ANO sankcijas, un iekļaušanai sarakstā pamatā esošie fakti ir pilnībā jāpārskata. Drošības padomes paziņojumu atbilstība ir jāvērtē šādā kontekstā. Nav arī nekādu pierādījumu tam, ka Padome paļāvusies uz šiem paziņojumiem. Gluži vienkārši iv) pamatojums ir tāds, ka *Bank Mellat* ir mātesuzņēmums *FEE* bankai, kura pati ir norādīta sarakstā; un nav nekādas atsauces uz Drošības padomes nenoteikto paziņojumu par *Bank Mellat*.

62 — LES 31. panta 1. punkts.

63 — Minēts 54. zemsvītras piezīmē.

64 — Spriedums *Adams*/Komisija, 145/83, EU:C:1985:448, 28. punkts.

65 — Spriedums *ZZ*, C-300/11, EU:C:2013:363, 61. punkts.

66 — Spriedums *Kadi I*, C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 283.–285., 299., 303., 304. punkts, 306.–308. un 326. punkts.

131. Attiecībā uz v) pamatojuma pirmo daļu (pakalpojumi *AEOI*) banka noraida apgalvojumu, ka ar lojālas sadarbības principu Padomei tiek dotas tiesības bez pārbaudes paļauties uz neuzrādītiem pierādījumiem, ko iesniegusi viena dalībvalsts. Saskaņā ar LES 4. panta 3. punktu, iestādēm ir pienākums sadarboties ar valsts struktūrām tikai, lai palīdzētu tām izpildīt uzdevumus, kas izriet no Līgumiem [67]. Ja šo normu varētu izmantot, lai apietu tiesības uz aizstāvību vai tiesības uz pilnīgu tiesas kontroli, tad šīs iestādes būtībā palīdzētu dalībvalstij atkāpties no tās Līgumā noteiktajiem pienākumiem. Saskaņā ar lojālas sadarbības principu dalībvalstīm tiek pieprasīts sadarboties ar iestādēm, lai atbalstītu ES darbību un nodrošinātu atbilstību pamattiesībām, nevis traucētu to pienācīgu darbību. Dalībvalstu galvenais pienākums ir atbalstīt [Eiropas] Savienības mērķus, un ne vairāk kā papildu pienākums ir iestādēm sniegt atbalstu valstu politikai, kas nav pretrunā ES politikai. Padomes paļaušanās uz vienas dalībvalsts nepamatotu informāciju ES mēroga sankciju pieņemšanai ir pretrunā tiesībām uz pilnīgu ES tiesību aktu atbilstības pārbaudi visām ES tiesībās garantētajām pamattiesībām. Šādos apstākļos šis princips faktiski mazinātu Eiropas Savienības tiesību prioritāti pār valstu tiesībām.

132. Attiecībā uz v) pamatojuma otro daļu (pakalpojumi *Novin*), pirmkārt, Padome nevar apstrīdēt Vispārējās tiesas vērtējumu par faktiem vai lūgt šīs tiesas vērtējumu aizstāt ar savu vērtējumu. Otrkārt, "ar risku, ka attiecīgā vienība nākotnē var sniegt atbalstu kodolieroču izplatīšanā, vien nav pietiekami" [68]. Treškārt, šāds risks nepastāv, un nav pamata uz to atsaukties. Vispārējā tiesa konstatēja, ka banka nesniedza atbalstu nekādām ar izplatīšanu saistītām paaugstināta riska darbībām. Būtu neloģiski secināt, ka banka nākotnē varētu sniegt banku pakalpojumus, kas būtu šāds atbalsts; drīzāk, tā kā banka iepriekš nebija atbalstījusi Irānas kodolieroču izplatīšanu, tad nebija iemesla pieņemt, ka tā varētu to darīt nākotnē.

133. Attiecībā uz iv) pamatojumu (akreditīvu apstrādāšana 2003. gadā *MEC* interesēs) un v) pamatojumu (finanšu pakalpojumi *SIG*) *Bank Saderat Iran* paziņo, ka tā bija noliegusi apsūdzības un ka Padome nebija uzrādījusi nekādus pierādījumus par to pamatotību. Tāpēc Vispārējai tiesai bija taisnība, kad tā konstatēja acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

134. Attiecībā uz iii) pamatojumu (akreditīvu apstrādāšana *DIO* un *IEI* interesēs) banka atzina savu saistību ar eksporta akreditīviem *DIO* un *IEI labā* (ko izdeva un samaksāja starptautiskās bankas, kuras nebija norādītas sarakstā), bet neatzina, ka tā apstrādājusi *DIO* vai *IEI* akreditīvus vai bija saistīta ar to pēc norādīšanas sarakstā. Padome nav sniegusi nekādus pierādījumus, ka tie nebija parastie banku pakalpojumi, kas nav saistīti ar kodolieroču izplatīšanu. Tādēļ Vispārējā tiesa pareizi uzskatīja, ka Padomei vajadzēja sniegt sīkāku informāciju, jo tā atsaucās uz konkrētiem akreditīviem, ko it kā apstrādāja banka, un bankai nevajadzētu kaitēt faktam, ka tai nebija iespējams noteikt, vai šie argumenti bija pamatoti. Vispārējā tiesa konstatēja faktu, ka Padome nav pierādījusi, ka eksporta akreditīvu "apstrādāšana" var būt atbalsts Irānas kodolprogrammai apstrīdēto tiesību aktu nozīmē.

135. Vienībai, kam piemēroti ierobežojoši pasākumi, nav jāatspēko to piemērošanas pamatojums, bet tikai Padomei jāpierāda savi apgalvojumi. Protams, dalībvalstij ir jāatspēko apgalvojumi pārkāpumu procedūrā, bet dalībvalstīm ir pienākums lojāli sadarboties, lai nodrošinātu, ka tiek piemērotas ES tiesības. Personām, kam piemēroti ierobežojoši pasākumi, nav šāda pienākuma. Tomēr banka brīvprātīgi sniedza informāciju par saviem banku pakalpojumiem *DIO* un *IEI*; Padome neatbildēja, pretēji tās lojālas sadarbības pienākumam ar Vispārējo tiesu.

136. Visbeidzot, Vispārējās tiesas spriedumu nevar atcelt, pamatojoties uz [ANO] Drošības padomes apgalvojuma neatzīšanu, kas nav saistīts ne ar kādu bankas norādīšanai minēto apsvērumu; un šis apgalvojums nevar būt šāds apsvērums, jo tas nav minēts pamatojumā vai jebkurā priekšlikumā par iekļaušanu sarakstā un neatbilst kritērijiem iekļaušanai sarakstā. Padome arī nepaskaidro, kā Vispārējās tiesas veikto analīzi varētu būt ietekmējusi šī apgalvojuma "atzīšana", kurā nav nekādu pierādījumu

67 — Skat. arī spriedumu *X*, C-429/07, EU:C:2009:359, 21. punkts.

68 — Spriedums *Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*/Padome, T-509/10, EU:T:2012:201, 115. punkts.

nevienam no Padomes apgalvojumiem. Tā ir absolūta spekulācija, ja saka, ka Drošības padomei bija jābūt dibinātam iemeslam uzskatīt, ka šīs bankas veicina Irānas kodolaktivitātes. Tas, vai notika kaut kāda veicināšana, ir faktu jautājums, ko Padomei ir pienākums apstiprināt ar pierādījumiem. Vienlīdz spekulatīvs ir apgalvojums, ka Drošības padome nenorādīja šo banku atšķirīgu politisku un ekonomisku interešu dēļ. Pareizs secinājums ir tāds, ka nebija nekādu pierādījumu, kas pamatotu norādīšanu.

137. Ņemot vērā visus šos argumentus, šķiet, ka jāaplūko divi jautājumu kompleksi.

138. Pirmais, kas Padomei bija jādara, lai varētu likumīgi noteikt ierobežojošus pasākumus pret bankām? Jo īpaši: vai bija nepieciešams (kā Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja) noteikt konkrētus rīcības piemērus, ar ko vienā vai citā veidā saskaņā ar kritērijiem, kādi izklāstīti Regulā Nr. 423/2007, Lēmumā 2010/413, Regulā Nr. 961/2010 vai Regulā Nr. 267/2012, atkarībā no apstākļiem tiek atbalstītas Irānas ar kodolieroču izplatīšanu saistītās darbības? Vai bija pietiekami (kā tagad Padome būtībā apgalvo), ka bankas nākotnē objektīvi varētu sniegt šādu atbalstu, izmantojot savai uzņēmējdarbībai raksturīgus darījumu veidus, un ka, ņemot vērā vispārējo kontekstu (tai skaitā apgalvojumus ANO DPR un uzvedību pagātnē, attiecībā uz ko nav jāpierāda tīšs vai apzināts atbalsts vai kāda tieša saistība ar Irānas kodolieroču izplatīšanas darbībām), iespējams, ka tās to darītu?

139. Otrs jautājumu komplekss saistīts ar pierādījumu pieejamību, kas pamato ierobežojošu pasākumu noteikšanas apsvērumus. Nav iedomājams, ka šādus pasākumus varētu pamatot bez kādiem pierādījumiem, bet ir jāizvērtē, kādā mērā šiem pierādījumiem, jo īpaši tad, ja tie pēc sava rakstura var būt konfidenciāli, jābūt pieejamiem tiem, kam piemēro šos pasākumus, Vispārējai tiesai un, protams, pašai Padomei, lai atbilstu prasībām gan par pareizu faktu novērtējumu, gan šī novērtējuma atbilstošu pārbaudi tiesā.

140. Attiecībā uz abiem jautājumu kompleksiem šķiet, ka Padome nav konstatējusi nevienu kļūdu tiesību piemērošanā, kas pamatotu pārsūdzēto spriedumu atcelšanu.

141. Visupirms, kritēriji to personu, vienību vai struktūru iekļaušanai sarakstos, kuru aktīvi un resursi ir jāiesaldē, ir tādi, kādus tos sev noteikusi Padome. Tie ir skaidri un konkrēti. Tie pēc sava rakstura ir faktiski un tos var pierādīt ar faktiskiem pierādījumiem. Tie attiecas uz iesaistīto personu reālo, noskaidrojamo rīcību (vai statusu), nevis teorētisku īpaša veida uzvedības iespēju nākotnē.

142. Jo īpaši, formulētajos kritērijos [69] nav ietverta tikai konstatētā darījumu veicināšana (kā tas bija gadījumā ar *Bank Mellat* ANO DPR 1929) vai ieteikums ievērot piesardzību (kā tas bija gadījumā ar *Bank Saderat* – kas, iespējams, nav tā pati vienība, kas *Bank Saderat Iran* – ANO DPR 1803) ANO Drošības padomes rezolūcijā, ja ANO DPR vai saskaņā ar to nav bijis faktisks norādījums uz iesaldējamiem aktīviem un resursiem. Tajos neietilpst arī tikai tas, ka tās var vai tām ir iespējams veikt noteikta veida rīcību, bet tikai – un skaidri izteikts – (identificēts kā) iesaistīšanās šādā rīcībā fakts. Visbeidzot, ES tiesību aktos noteiktie kritēriji iekļaušanai to personu sarakstā, kuru aktīvi un finanšu resursi ir jāiesaldē, neietver tikai aizdomas vai pat saprātīgu pamatu uzskatīt, ka ir atbilstība konkrētākiem kritērijiem. Varētu atzīt, ka pēdējā pozīcija, šķiet, nedaudz atšķiras no ANO DPR 1929 21. punkta, kurā ietverta aktīvu un resursu iesaldēšana kā viens rīcības virziens, ko izmantot, ja kādai valstij ir "informācija, kas sniedz pieņemamu pamatu uzskatīt, ka šādi [..] aktīvi vai resursi varētu veicināt Irānas ar kodolieroču izplatīšanu saistītās darbības [..]" [70]. Tomēr vēl arvien pastāv prasība par pamatojošo informāciju. Turklāt cits rīcības virziens, kas paredzēts tajā pašā punktā, šādos apstākļos ir pastiprināta finanšu darījumu uzraudzība, un tā bija šī iespēja, ko izskatīja Padome [71].

69 — Skat. šo secinājumu 4. un nākamos punktus.

70 — Skat. šo secinājumu 7. punktu.

71 — Skat., piemēram: Regulas Nr. 423/2007 11. panta 1. punktu; Lēmuma 2010/413 preambulas 21. apsvērumu un 10. panta 1. punkta d) apakšpunktu; Regulas Nr. 961/2010 5. panta 3. punktu, 12. panta 2. punktu un 23. panta 1. punkta d) apakšpunktu un Regulas Nr. 267/2012 3. panta 5. punktu, 5. panta 3. punktu, 18. panta 2. punktu un 32. panta 1. punkta d) apakšpunktu.

143. Turklāt Padomes sniegtais pamatojums banku iekļaušanai sarakstā pats par sevi pēc rakstura ir faktisks un to var apstiprināt ar faktiskiem pierādījumiem, un tas attiecas uz banku objektīvi nosakāmu rīcību vai statusu. Tomēr ne viss šajā pamatojumā atbilst pašas Padomes īpaši izstrādātajiem kritērijiem iekļaušanai sarakstā. Lietā *Bank Mellat* fakts, ka tā ir ANO DPR norādītās *FEE* bankas mātesuzņēmums, formāli neatbilst nevienam no šiem kritērijiem [72].

144. Jau esmu ieņēmusi nostāju, ka norādītais pamatojums ir jāvērtē kopumā, ciktāl tas, lasot kopā, var nodrošināt savstarpēju skaidrojumu un atbalstu. Tādēļ uzskatu, ka Vispārējai tiesai nevajadzēja ignorēt, piemēram, *Bank Saderat Iran* [73] daļējas atrašanās valsts īpašumā vai *FEE* bankas atrašanās *Bank Mellat* īpašumā iespējamo nozīmi, lai izvērtētu citus, konkrētākus apsvērumus tādā mērā, kādā šo elementu pamatā bija pienācīgi pierādījumi vai tie netika apstrīdēti.

145. Tomēr neuzskatu, ka Vispārējo tiesu var kritizēt par to, ka tā nav izdarījusi secinājumus attiecībā uz *Bank Mellat* ar kaut kādu nepamatotu pieņēmumu, ka tās bija tikai politiskās domstarpības Drošības padomē, kas rosināja norādīt sarakstā *FEE* banku, nevis *Bank Mellat*. Vispārējai tiesai vajadzētu ņemt vērā šādus iemeslus tikai tad, ja būtu bijuši kādi faktiski pierādījumi par šīs (jāatzīst, ka no pirmā acu uzmetiena pārsteidzošās) diferenciācijas iemesliem.

146. Tāpat Vispārējo tiesu nevar kritizēt par secinājuma neizdarīšanu no fakta, ka šīs bankas bija sniegušas pakalpojumus noteiktām vienībām, kas iesaistītas kodolprogrammas izstrādāšanā, bet tikai pēc tam norādītas sarakstā, ka tās nākotnē varētu sniegt pakalpojumus citām šādām vienībām un ka šāda varbūtība, ja tā pastāvētu, varētu attaisnot ierobežojošus pasākumus. No vienas puses, šķiet, ka (it īpaši, tā kā bankas noliedza jebkādu iepriekšēju informētību par savu klientu saistību ar kodolprogrammu) šāds apstāklis neattaisno uzskatu, ka tām vairāk nekā jebkurai citai bankai ir iespējams nākotnē sniegt šādus pakalpojumus; no otras puses, tā katrā ziņā nav iespēja sniegt finanšu pakalpojumus norādītajām vienībām, bet gan šādu pakalpojumu faktiska sniegšana, kas ir kritērijs iekļaušanai to personu sarakstā, kuru aktīvi un resursi ir jāiesaldē.

147. Tāpēc pievērsīšos otrajam plašajam jautājumam par pierādījumu pieejamību, jo īpaši par to iespējamo konfidenciālo raksturu, kas ir jautājums, kurā nevaru piekrist Padomes norādītajam.

148. Kā jau tiku norādījusi, tad visi kritēriji iekļaušanai sarakstā un visi Padomes norādītie apsvērumi banku iekļaušanai sarakstā ir faktiski elementi, ko var pierādīt. Dažus no šiem apsvērumiem (piemēram, iesaistīšanās rīcības modelī, kas veicina kodolprogrammas, vai pakalpojumu sniegšana nekonkrētām vienībām) varētu būt grūtāk pierādīt, savukārt citus (daļēja atrašanās valsts īpašumā vai pakalpojumu sniegšana nosauktām vienībām) varētu būt vieglāk pierādīt, tomēr visus tos principā var nodibināt ar pierādījumiem.

149. Šai sakarā ne tikai iemesliem iekļaušanai sarakstā, tos lasot kopā, ir jābūt pietiekamiem, lai konstatētu atbilstību vismaz vienam kritērijam iekļaušanai sarakstā, bet noteikti ir jābūt pierādījumiem par tādu iemeslu faktisko pamatu, kas ir būtiski šim kritērijam vai šiem kritērijiem [74].

150. Kā, kad un kam šiem pierādījumiem ir jābūt pieejamiem?

72 — Ja *FEE* banka būtu bijusi mātesuzņēmums un *Bank Mellat* – meitasuzņēmums, tad *Bank Mellat* būtu bijusi norādītās vienības "īpašumā vai kontrolē" (skat. arī spriedumu *Melli Bank*/Padome, T-246/08 un T-332/08, EU:T:2009:266, 103. punkts). Iespējams, tas ir pārsteidzoši, ka sarakstā iekļaušanas kritēriji neietver "īpašumu vai kontroli" pār norādīto vienību, jo ir skaidrs, ka mātesuzņēmums varētu ievērojami ietekmēt meitasuzņēmuma rīcību, kā konsekventi ir atzīts jo īpaši konkurences tiesību jomā (skat., piemēram, spriedumu *Akzo Nobel* u.c./Komisija, C-97/08 P, EU:C:2009:536, 54. un nākamie punkti).

73 — Situācija attiecībā uz *Bank Mellat* ir citāda, jo Padome Lēmumā 2010/413 un Īstenošanas regulā Nr. 668/2010 paļāvās uz kļūdainu apgalvojumu, ka banka pieder valstij, bet turpmākajos tiesību aktos nekādi neatsaucās ne uz kādu valsts īpašuma pakāpi.

74 — Spriedums *Kadi II*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 119. punkts.

151. Pirmkārt, protams, ir vēlams, lai pierādījumi būtu pieejami Padomei brīdī, kad šī iestāde pieņem lēmumu. Šai sakarā esmu ņēmusi vērā, ka pierādījumu nepārbaudīšana pirms tāda sākotnējā lēmuma pieņemšanas par iekļaušanu sarakstā, kam parasti jābūt ar pārsteiguma efektu [75], kā tāda nevarēja pārkāpt banku tiesības uz aizstāvību [76]. Turklāt, runājot par tāda veida ierobežojošiem pasākumiem, par ko šeit ir strīds, dažreiz (lai gan ne vienmēr) var būt nepieciešams ātri pieņemt sākotnējo lēmumu, pamatojoties uz dalībvalsts sniegto informāciju, kuras būtību Padome kā institūcija nevar pārbaudīt paredzētajā laikā.

152. Tomēr šie apsvērumi nevar atbrīvot Padomi no rūpīgas un objektīvas pārbaudes pienākuma, pārskatot šo sākotnējo lēmumu nolūkā to apstiprināt [77]. Tāpēc tad Padomei jābūt pieejamiem atbilstošiem pierādījumiem. Līdz ar to vēlākā procesa stadijā Padomes kopēja paļaušanās uz pierādījumiem, ko novērtējusi tikai viena dalībvalsts (vai, kā šajās lietās, augstākais, trīs dalībvalstis, jo bija trīs priekšlikumi par iekļaušanu sarakstā) un kas nav bijuši pieejami Padomei, nevar būt pietiekams novērtējums. Principā Padome nevar apmierināties ar mehānisku apstiprinājumu tam, ko ir norādījušas tās sastāvā esošās dalībvalstis. Atsevišķās dalībvalstis piedalās Padomes darbā, bet pati šī iestāde ir atsevišķa institūcija un tai ir jāpilda savi pienākumi. Ja tas nav noticis šajās lietās, tad tas, manuprāt, ir pietiekams pamatojums, lai atceltu apstrīdētos tiesību aktus, pamatojoties uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā, ciktāl tie tika pamatoti ar iemesliem, kas paši bija pamatoti ar pierādījumiem, ko nebija izvērtējusi Padome.

153. Vispārējā tiesa tomēr nebalstīja savus secinājumus par acīmredzamu kļūdu vērtējumā uz konkrēto pamatu, ka Padome pati nebija izvērtējusi nekādus pierādījumus, bet drīzāk uz to, ka neatkarīgi no tā, vai Padomei kā tādai bija kaut kādi pamatojoši pierādījumi vai tā bija tos izvērtējusi, neviens no tiem nebija pieejams Vispārējai tiesai tiesvedības stadijā. Padome tagad norāda, ka konfidencialitātes dēļ tā nevarēja uzrādīt tādus pierādījumus, kas saistīti ar nepieciešamību aizsargāt izlūkošanas avotus, un ka Vispārējai tiesai bija jāpieņem šī situācija un jāuzskata, ka dalībvalstu iesniegtajos priekšlikumos par iekļaušanu sarakstā ietvertie apgalvojumi bija pietiekami pierādījumi, ar nosacījumu, ka tie bija ticami.

154. Šī nostāja, manuprāt, ir nepārliecinoša, pirmkārt un galvenokārt tāpēc, ka Padome pirmajā instancē nekādi neatsaucās uz paļaušanos uz pierādījumu vai informācijas konfidencialitāti, kas bija pamats apsvērumiem, ar kādiem tā pamatoja lēmumus par iekļaušanu sarakstā, lai gan bankas savos procesuālajos rakstos bija minējušas iespējamu konfidenciālas informācijas esamību [78]. Tāpēc Vispārējai tiesai nevar pārmest, ka tā savus secinājumus par pamatiem par acīmredzamu kļūdu vērtējumā ir pamatojusi ar to, kas tai tika iesniegts. Tai bija pilnīgas tiesības izvērtēt Padomes vērtējumu, pamatojoties uz tādiem pierādījumiem, kas bija pieejami, un tādiem faktiem, par ko puses bija vienisprātis [79].

155. Turklāt un katrā ziņā grūti pieņemt bez turpmāka paskaidrojuma Padomes vispārējo apgalvojumu, ka pierādījumu atklāšana varētu apdraudēt tos, kuri sniedza informāciju, vai līdzekļus, ar kādiem tā tika iegūta, vai ka konfidencialitātes neievērošana attiecībā uz trešās valsts sniegtu informāciju varētu kaitēt starptautiskajai sadarbībai. Būtībā vienīgais pierādījums, uz ko Padome varētu atsaukties – izņemot par valsts īpašumu, vai lietā *Bank Mellat* par *FEE* bankas mātesuzņēmumu, attiecībā uz ko, šķiet, nav problēmu ar konfidencialitāti –, bija saistīts ar šo banku faktiski vai iespējami veiktajiem darījumiem konkrētos datumos konkrētu klientu interesēs. Padome nav devusi nekādas norādes par neiespējamību iesniegt šādus pierādījumus, neatklājot avotus vai metodes, vai kāpēc kāda trešā valsts, kuras dienesti

75 — Skat. šo secinājumu 47. zemsvītras piezīmi.

76 — Šo secinājumu 97. punkts.

77 — Spriedums *Kadi II*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 114. un 115. punkts. Skat. arī 72. un nākamos punktus manos secinājumos lietā Francija/*People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:482.

78 — Atzīmēšu, ka tiesības publiskot nav absolūtas (skat., piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu lietā *Jasper*, minēts 111. punktā un 54. zemsvītras piezīmē; skat. arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas [lielā palāta] spriedumu lietā Nr. 3455/05 *A*. u.c. pret Apvienoto Karalisti, *ECHR* 2009, 205. un nākamie punkti un tajos minētā judikatūra).

79 — Skat., piemēram, spriedumu *Fulmen*, C-280/12 P, EU:C:2013:775, 78. un 79. punkts, un *Kadi II*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 123. un 127. punkts.

bija ieguvuši šos pierādījumus, varētu nevēlēties, lai tos atklāj. Turklāt pierādījumi paši par sevi (pretstatā veidam, kādā tie tika iegūti) attiecas uz jautājumiem, par ko bankas ir informētas, uz ko Padome nevar atsaukties ne ar kādām tiesībām uz konfidencialitāti. Un tā nevar atsaukties uz šādu apgalvojumu arī attiecībā uz Vispārējo tiesu [80].

156. Rezumējot par Padomes veikto faktu, kas bija pamatā apsvērumiem *Bank Mellat* iekļaušanai sarakstā, novērtējumu: pirmkārt, Padome nav apstrīdējusi to, ka Vispārējā tiesa noraidījusi vii) pamatojumu (miljoniem dolāru kustības atvieglošana Irānas kodolprogrammai); otrkārt, tā nav iesniegusi pierādījumus, ka šī banka bija sniegusi pakalpojumus *AEOI*, *AIO* amatpersonām vai kādai Irānas par iepirkumiem atbildīgai personai (daļa no v) pamatojuma un vi) pamatojums); treškārt, tā neapgalvoja un nekonstatēja, ka jebkādi jauni pakalpojumi [81] ir sniegti *Novin* pēc tam, kad Drošības padome bija norādījusi *Novin* vai kad šai bankai kļuva zināms par *Novin* iesaistīšanos kodolprogrammas izstrādāšanā (pārējā v) pamatojuma daļa), un tas, ka pakalpojumi iepriekš bija sniegti, nebija kritērijs iekļaušanai sarakstā un to nepamatoja; ceturtkārt, bez v) un vi) apsvēruma pamatojuma nebija nekāda cita pamatojuma ii) un iii) apsvērumam (attiecīgi iesaistīšanās darbībās, kas atbalsta un veicina Irānas kodolprogrammu un ballistisko raķešu programmu, un pakalpojumu sniegšana ANO un ES sarakstos iekļautām vienībām); piektkārt, [tas, ka tā ir] *FEE* bankas mātesuzņēmums (iv) pamatojums), nebija apsvērums, kas atbilst kritērijam iekļaušanai sarakstā, un, visbeidzot, valsts īpašuma tiesības (i) pamatojums) patstāvīgi neatbilda nevienam kritērijam iekļaušanai sarakstā, bija tikai daļējs (un netika pierādīts, ka īpašuma tiesību apjoms piešķirtu valstij jebkādu "dominējošu ietekmi") un uz to katrā ziņā bija atsauces tikai Lēmumā 2010/413 un Īstenošanas regulā Nr. 668/2010.

157. Tādēļ secinu, ka Padome nav identificējusi nevienu Vispārējās tiesas kļūdu tiesību piemērošanā, kas attaisnotu pārsūdzētā sprieduma atcelšanu lietā *Bank Mellat*.

158. Par Padomes minēto apsvērumu *Bank Saderat Iran* iekļaušanai sarakstā pamatā esošo faktu novērtējumu: pirmkārt, Padome nav sniegusi pierādījumus vai detalizētu informāciju par pakalpojumiem, ko banka it kā esot sniegusi *DIO*, *IEI*, *MEC* vai *SIG* (iii), iv) un v) pamatojums); otrkārt, bez šo apsvērumu pamatojuma nebija nekāda cita pamatojuma ii) apsvērumam (pakalpojumu sniegšana vienībām, kas iegādājas preces Irānas kodolprogrammas un ballistisko raķešu programmas vajadzībām, tostarp vienībām, kas minētas ANO DPR 1737); visbeidzot, valsts īpašuma tiesības (i) pamatojums) patstāvīgi neatbilda nevienam kritērijam iekļaušanai sarakstā un Lēmumā 2010/413 un Īstenošanas regulā Nr. 668/2010 bija neprecīzi norādīts, ka to apjoms ir 94 % (un netika pierādīts, ka īpašuma tiesību apjoms piešķirtu valstij jebkādu "dominējošu ietekmi").

159. Tādēļ secinu, ka Padome nav identificējusi Vispārējās tiesas kļūdu tiesību piemērošanā, kas pamatotu pārsūdzētā sprieduma atcelšanu lietā *Bank Saderat Iran*.

160. Attiecīgi pilnībā jānoraida Padomes apgalvojumi par Vispārējās tiesas kļūdām tiesību piemērošanā tās veiktajā banku prasību pamatu par acīmredzamu kļūdu vērtējumā analīzē.

80 — Spriedums *Kadi II*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 125. punkts.

81 — Padome, šķiet, neapstrīd Vispārējās tiesas konstatēto attiecībā uz maksājumiem, kas veicami saskaņā ar finanšu instrumentiem, kas izsniegti, *pirms* pret *Novin* ir pieņemti ierobežojoši pasākumi.

Pierādījumi, kas attiecas uz *Bank Saderat Iran*(*Bank Saderat Iran*pretapelācijas sūdzība)

161. Pārsūdzētā sprieduma 95. punktā Vispārējā tiesa norādīja: "lietas materiālos nav norāžu, ka Padome ir pārbaudījusi informācijas, kura attiecas uz prasītāju un kura tai tika iesniegta pirms Lēmuma 2010/413 un Īstenošanas regulas Nr. 668/2010 pieņemšanas, atbilstību un pamatotību". 96. punktā tā turpināja, uzskatot, ka tādējādi bija skaidrs, ka, "pieņemot vēlākos tiesību aktus, Padome ir pārskatījusi lietas apstākļus atbilstīgi prasītājas apsvērumiem, jo tā ir svītrojusi norādes par Irānas valsts dalību tās kapitālā un ir izteikusies par savu argumentāciju saistībā ar darbībām ar akreditīviem".

162. Pretapelācijas sūdzībā *Bank Saderat Iran* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka informācijā, ar ko Padome pamatoja Lēmumu 2010/413 un Īstenošanas regulu Nr. 668/2010, bija ietverti "pierādījumi par prasītāju", ko varēja novērtēt. Tātad tā kļūdījās arī tālāk, konstatējot, ka šo pierādījumu neizvērtēšana nekaitēja sekojošajiem tiesību aktiem. Pirmajā instancē šī banka bija uzsvērusi, ka Padomes novērtējuma pamatā bija nevis pierādījumi, bet vienkārši priekšlikumi par iekļaušanu sarakstā, tā ka nevarēja būt nekādu pierādījumu novērtējuma saistībā ar to. Tomēr pārsūdzētā Vispārējās tiesas sprieduma 95. punkta pamatā bija kļūdaina premisa, ka bija vērtējami pierādījumi. Faktiski Padomei nebija uzrādīti nekādi pierādījumi, un Padome savā apelācijas sūdzībā atzīst, ka tā neredzēja nekādus pierādījumus, jo visi, iespējams, esošie pierādījumi bija konfidenciāli. Gan sākotnējie, gan sekojošie tiesību akti tādēļ bija jāatceļ tikai ar šo pamatojumu.

163. Padome atzīst, ka tad, ja vispār nebūtu nekādas informācijas vai pierādījumu par bankas norādīšanu sarakstā, tā nevarētu veikt novērtējumu. Tomēr daži pierādījumi un informācija bija pieejami, un Padome varēja tos novērtēt. Jautājums, vai šī informācija un pierādījumi bija pietiekami vai pietiekami pamatoti, lai attaisnotu bankas iekļaušanu sarakstā, ir atšķirīgs no jautājuma, vai Padome varēja veikt sākotnējo izvērtējumu un vai pēc tam notika pārskatīšana. Tātad, pat ja no pieejamās informācijas un pierādījumiem bija izdarīts nepareizs secinājums, tas nenozīmē, ka nevarēja veikt sākotnējo novērtējumu vai turpmāko pārskatīšanu. Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, konstatējot, ka Padome pārskatīja bankas iekļaušanas sarakstā apstākļus, pirms turpmāko tiesību aktu pieņemšanas pret to.

164. Šķiet, ka, pirmkārt, šī *Bank Saderat Iran* pretapelācijas sūdzības daļa nav pieņemama, jo tajā pretēji Tiesas Reglamenta 178. panta 1. punktam nav prasīts pilnībā vai daļēji atcelt Vispārējās tiesas nolēmumu, tas ir, pārsūdzētā sprieduma rezolutīvo daļu. Banka nepārprotami pieprasa, lai Tiesa šo spriedumu atceļ "identificētā kļūdainā pamatojuma apjomā". Šādā veidā formulēta apelācijas sūdzība nav pieņemama [82].

165. Pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 1. punktā atcelti visi tiesību akti (gan sākotnējie, gan sekojošie), kurus lūdza atcelt banka, ciktāl tie attiecās uz to. Banka nelūdz nekādā veidā atcelt šo anulēšanu, un tās argumentam, ja tas būs sekmīgs, arī nevarētu būt tādas sekas. Viss, ko banka lūdz šajā pretapelācijas sūdzības [83] daļā, ir atzīt, ka šie tiesību akti varētu tikt atcelti, vienīgi pamatojoties uz to, ka Padome neredzēja pierādījumus.

166. Katrā ziņā uzskatu, ka banka šeit koncentrē uzmanību uz terminoloģisku sīkumu – un, iespējams, neveiksmīgu tulkojumu. Pārsūdzētā sprieduma franču valodas versijā (kas, kā zināms, ir versija, kādā šis spriedums tika sagatavots un apspriests) tiek izmantots vispārīgāks vārds "*éléments*" ("informācija"), bet angļu valodas versijā tiek lietots "*evidence*" [pierādījumi]. Lai ko arī Padome būtu darījusi vai nedarījusi, ir skaidrs, ka šī informācija tai tika iesniegta pirms Lēmuma 2010/413 un Īstenošanas regulas Nr. 668/2010 pieņemšanas. Šīs informācijas atbilstība un pamatotība būtu bijusi jānovērtē šajā procesa

82 — Skat., piemēram, spriedumu *Al-Aqsa*/Padome un Nīderlande/*Al-Aqsa*, C-539/10 P un C-550/10 P, EU:C:2012:711, 43.–47. punkts un tajos minētā judikatūra.

83 — Pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punkts tiek apstrīdēts pretapelācijas sūdzības otrajā daļā (skat. 168. un nākamos punktus tālāk). Patiesi, rezolutīvās daļas 3. punktā noteikts "pārējā daļā prasību noraidīt", bet, no vienas puses, nevaru atrast nekādu "pārējo daļu", kādā prasība jānoraida pēc 1. un 2. punkta, un, no otras puses, *Bank Saderat Iran* neatsaucas uz rezolutīvās daļas 3. punktu.

stadijā. Vispārējā tiesa konstatēja, ka tā nenotika. Šajā kontekstā nešķiet būtiski atšķirt pierādījumus un (līdz šim) neapstiprinātus apgalvojumus. Vispārējās tiesas secinājums vienkārši bija tāds, ka Padome nebija izpildījusi savu pienākumu pārbaudīt tai iesniegtā atbilstību un pamatotību. Atzīstot, ka Padome bija ņēmusi vērā bankas turpmākos apsvērumus, pārskatot lietu, Vispārējā tiesa nekādā veidā neizmantoja pieņēmumu, ka iepriekšējā informācija bija pierādījumi, stingrā nozīmē, attiecībā uz prasītāju.

167. Tāpēc šis pretapelācijas sūdzības pamats būtu jānoraida.

Statūtu 60. pants (*Bank Saderat Iran*pretapelācijas sūdzība)

168. LESD 288. pantā ir noteikts, ka *regulas* ir vispārpiemērojamas, uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojamas visās dalībvalstīs, turpretim *lēmumi, kuros ir norādīti konkrēti adresāti, ir saistoši tikai šiem adresātiem*. Statūtu 60. panta pirmajā daļā paredzēts, ka apelācijas iesniegšana neaptur attiecīgā akta piemērošanu. Tomēr saskaņā ar šī panta otro daļu Vispārējās tiesas lēmumi, kas pasludina regulu par spēkā neesošu, tomēr stājas spēkā tikai pēc tam, kad beidzies termiņš apelācijas iesniegšanai, vai, ja šajā termiņā iesniegta apelācija, tad pēc tam, kad apelācija noraidīta.

169. Procesa laikā pirmajā instancē *Bank Saderat Iran* vērsa uzmanību uz rīkojumu lietā *Akhras* /Padome apelācijas sūdzībā par rīkojumu, ar ko noraidīts pieteikums par darbības apturēšanu aktiem, tai skaitā regulām, ar ko noteikti ierobežojoši pasākumi pret personām un vienībām, kas saistīti ar Sīrijas režīmu. Šajā rīkojumā Tiesas priekšsēdētājs norādīja, ka, "pat ja, kā to apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzējs *ar argumentiem, kas nešķiet nepamatoti*, Statūtu 60. panta otrā daļa [..] nav attiecināma uz tādām regulām, kādas apelācijas sūdzības iesniedzējs apstrīd pamata tiesvedībā, pagaidu noregulējuma līdzekļu piemērošana šajā lietā tik un tā tika noraidīta nevis šīs normas iedarbības dēļ [..], bet [..] tāpēc, ka neatbilda nosacījumam par steidzamību". [84]

170. Vispārējā tiesa uzskatīja [85], ka "Tiesas priekšsēdētājs detalizēti nav pārbaudījis Statūtu 60. panta otrās daļas piemērojamību regulām, ar kurām tiek noteikti ierobežojoši pasākumi, jo viņš ir konstatējis tikai, ka, lai gan prasītāja [..] šajā sakarā sniegtie argumenti nešķietot "nepamatoti", tie tomēr neesot iedarbīgi" [86]. Tādēļ tā nolēma, ka Regula Nr. 267/2012 bija īsta regula, kam piemērojama Statūtu 60. panta otrā daļa tā, lai Padome varētu apelācijas sūdzības iesniegšanai noteiktajā termiņā novērst konstatētos pārkāpumus, vajadzības gadījumā pieņemot jaunus ierobežojošus pasākumus attiecībā uz banku (vai, netieši, iesniegt sūdzību ar apturošu iedarbību attiecībā uz atcelšanu). Tātad, lai neapdraudētu tiesisko noteiktību, arī Lēmuma 2010/413 (kurā atbilstoši grozījumiem bankai piemēroti Regulai Nr. 267/2012 identiski pasākumi) darbība netika apturēta, līdz stājās spēkā Regulas Nr. 267/2012 atcelšana.

171. Pretapelācijas sūdzībā *Bank Saderat Iran* apgalvo, ka, pienācīgi analizējot, visas apstrīdētās regulas nav īstas regulas, bet gan lēmumi regulu formā, kas ir adresēti un attiecas uz ierobežotu konkrētu vienību skaitu. Bankas iekļaušanas sarakstā atcelšanai tāpēc bija jānosaka tūlītējs spēks. Tā izmanto analoģiju ar antidempinga regulas pantu, kurā ar nodevām tiek apliktas nosauktu ražotāju preces, vai regulu par importa licenču piešķiršanu, pamatojoties uz individuāliem pieteikumiem, kuras abas Tiesa izskatīja par individuālu lēmumu apkopojumiem [87]. Izskatāmā veida iekļaušanas sarakstā lēmumu raksturs tiek uzsvērts ar individuālās paziņošanas pienākumu Regulas Nr. 423/2007 15. panta 3. punktā, un tam ir piekritis ģenerāladvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*] lietā *Bank Melli Iran* [88]. Statūtu

84 — Rīkojums *Akhras*/Padome, C-110/12 P(R), EU:C:2012:507, 29. punkts, mans izcēlums.

85 — Skat. spriedumu *Bank Saderat Iran*, T-494/10, EU:T:2013:59, 122.–126. punkts.

86 — Pārsūdzētā sprieduma 122. punkts.

87 — Spriedumi *NTN Toyo Bearing* u.c./Padome, 113/77, EU:C:1979:91, 11. punkts, un *International Fruit Company* u.c./Komisija, no 41/70 līdz 44/70, EU:C:1971:53, 21. punkts.

88 — Secinājumi lietā *Bank Melli Iran*/Padome, C-548/09 P, EU:C:2011:426, 41. punkts.

60. pantā regula, kas ir spēkā visā Eiropas Savienībā, paliek spēkā, gaidot apelācijas procesa iznākumu, lai mazinātu vispārējo noteikumu atzīšanas par spēkā neesošiem, kas apelācijas tiesvedībā varētu izrādīties spēkā esoši, iedarbību. Tādas pašas bažas neattiecas uz regulu, kas adresēta indivīdam un pēc būtības ietver lēmumu, kas atbilst vispārējam principam Statūtu 60. panta pirmajā daļā.

172. Padome noraida bankas analoģiju ar regulām, kurās noteiktas antidempinga nodevas vai piešķirtas importa licences. Bankas citētie spriedumi attiecās uz jautājumu par "tiešu un individuālu skaršanu", kas dod tiesības apstrīdēt tiesību aktu. Spriedumos *Kadi I*[89] un *Bank Melli Iran*[90] Tiesa uzskatīja, ka ierobežojošus pasākumus nosakošo regulu pielikumos esošie saraksti ir vispārpiemērojami, saistoši kopumā un tieši piemērojami visās dalībvalstīs, tāpat kā jebkura regula. Tas pats būtu piemērojams šeit. Turklāt apstrīdētie tiesību akti ietekmē ne tikai norādītās personas un vienības, bet arī daudzus citus, kuri veic ar tām darījumus. Turklāt Regulā Nr. 267/2012 pieprasīts, lai dalībvalstis nosaka piemērotas sankcijas par pārkāpumiem, un ir obligāti jāizvairās no jebkādas tiesiskās nenoteiktības, kamēr tiek izskatīta apelācija. Visbeidzot, ja Statūtu 60. panta otrā daļa nebūtu piemērojama un Vispārējā tiesa ar tūlītēju iedarbību atceltu noteikumus par līdzekļu iesaldēšanu, tad veiksmīgie apelācijas sūdzības iesniedzēji varētu atbrīvoties no saviem aktīviem, lai izvairītos no jebkādas sekojošas aktīvu iesaldēšanas ietekmes. Apelācijas sūdzība par šādu atcelšanu, pat ja tā būtu sekmīga, zaudētu jebkādu praktisko ietekmi.

173. Komisija uzsver, ka pienākumi, kas noteikti apstrīdētajos tiesību aktos, ir adresēti nevis sarakstā iekļautajām personām vai vienībām, bet tiem, kuru valdījumā ir naudas līdzekļi vai saimnieciskie resursi, kas pieder šādām personām vai vienībām vai ko tās kontrolē, vai kuri varētu šos līdzekļus vai saimnieciskos resursus padarīt tiem pieejamus.

174. Uzskatu, ka arī šī pretapelācijas sūdzības daļa ir jānoraida.

175. Pirmkārt, no "regulas" un "lēmuma" definīcijām LESD 288. pantā uzreiz ir skaidrs, ka Regula Nr. 267/2012 atbilst pirmajai, nevis pēdējai no minētajām. Tāpēc tā ir uzskatāma par īstu regulu gan šīs normas, gan Statūtu 60. panta izpratnē.

176. Otrkārt, Tiesa katrā ziņā jau skaidri izskatījusi šo jautājumu sprieduma *Kadi I* (C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461) 241. un nākamajos punktos, konstatējot, ka ļoti līdzīga regula patiešām bija īsta regula Līguma definīcijas izpratnē. Iemesli, ar kādiem Tiesa pamatoja šo konstatējumu – uz ko *Bank Saderat Iran* pat neatsaucas savā pretapelācijas sūdzībā –, būtībā ir tādi paši kā tie, uz ko tagad atsaucas iestādes.

177. Savukārt bankas atsauces uz judikatūru par antidempinga regulām un ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumiem lietā *Bank Melli Iran* (C-548/09 P, EU:C:2011:426) ir nevietā. Tās citētie divi spriedumi ir saistīti ar tiesībspēju tāda tiesību akta apstrīdēšanā, kas tieši un individuāli skar prasītāju, un šajā sakarā arī ģenerāladvokāts P. Mengoci uzskatīja, ka Regula Nr. 423/2007 ir hibrīda tiesību akts – vispārpiemērojams tiesību akts, kas tomēr bija jāpaziņo tā ietekmētajām personām. Prasība par atsevišķu paziņošanu tām personām, kuru naudas līdzekļi vai aktīvi ir jāiesaldē, neietekmē šādas regulas vispārēju piemērošanu attiecībā uz visām tām personām, kuru valdījumā var būt šādi naudas līdzekļi vai aktīvi, vai nepieciešamību saglabāt tiesisko noteiktību, kamēr tiek izskatīta sūdzība.

178. Tādēļ uzskatu, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot Regulu Nr. 267/2012 par īstu regulu, kas atbilst Statūtu 60. panta pirmās daļas vispārējās normas tvērumam.

89 — Spriedums *Kadi I*, C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 241. punkts.

90 — Spriedums *Bank Melli Iran*/Padome, C-548/09 P, EU:C:2011:735, 45. punkts.

Secinājumi

179. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uzskatu, ka Tiesai kā nepamatotas ir jānoraida abas apelācijas sūdzības un *Bank Saderat Iran* pretapelācijas sūdzība. Saskaņā ar Reglamenta 138., 140. un 184. pantu, lasot tos kopā,

— Padomei jāsedz pašai savi tiesāšanās izdevumi un jāatlīdzina banku izdevumi saistībā ar pamatapelācijas sūdzībām;

— *Bank Saderat Iran* jāsedz pašai savi tiesāšanās izdevumi un jāatlīdzina Padomes izdevumi saistībā ar pretapelācijas sūdzību, un

— Apvienotajai Karalistei un Komisijai jāsedz pašām savi tiesāšanās izdevumi saistībā gan ar apelācijas sūdzībām, gan pretapelācijas sūdzību.